

Lunner kommune

Forslag til

Handlingsprogram 2011 – 2014

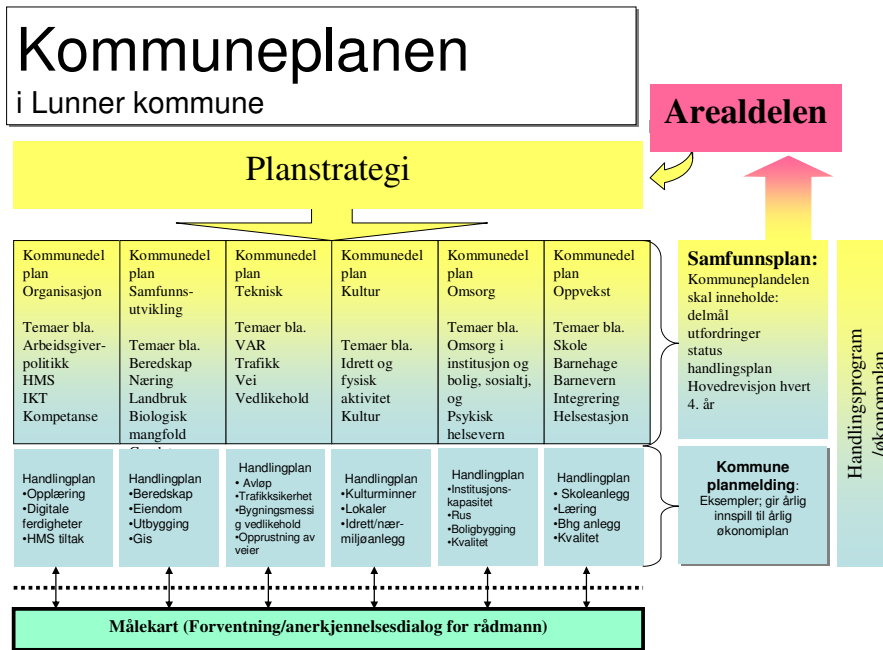
Samletabell med forslag til prioriterte
tiltak i planperioden

Kommunestyrets forslag, vedtatt 3.6.2010 sak 31/10,
Legges ut til offentlig ettersyn 23.6. – 25.8.2010.

Leseveiledning.

Lunner kommunestyre gjennomførte 2. – 3. juni strategi- og plandager. Disse har som målsetting å prioritere tiltak innenfor de føringer som er lagt i de seks kommunedelplanene og innenfor de økonomiske rammer som ligger i gjeldende økonomiplan, samt de signaler som er gitt fra staten gjennom kommuneøkonomiproposisjonen.

Planstrukturen i Lunner kommune består av følgende planer:

Handlingsprogrammet består kommunedelplanenes kap. 2 Sammendrag, kap. 9 Dette skal vi få til (målsettinger og strategiske valg) og kap. 10 Tiltaksplaner både på investering og drift. Dette framkommer i handlingsprogrammet kap. 1 – 6.

Tiltaksplanene er i tråd med kommunestyrets innstilling prioritert både innenfor den enkelte plan og i en total prioritering for alle planene. De samlede prioriteringer framkommer i samletabellen i kap. 7. Tiltaksplaner og samletabell for investeringer er slik å forstå at beløpene innvilges kun det året der ført opp. Når det gjelder tiltaksplaner og samletabell drift viser disse endringer i bevilgninger. Det vil si at en bevilgning som er ført opp et år videreføres de påfølgende år til de evt. settes opp med beløp til minus.

Høringsperioden er på grunn av at dokumentet legges ut i en tid hvor mange har ferie satt til 23.6. - 25.8.2010. Endelig vedtak vil skje i kommunestyret i desember. Handlingsprogrammet, økonomiplan og årsbudsjett med sine tilhørende vedtak vil bli behandlet 16. desember.

Innholdsfortegnelse

Leseveiledning	2
1 Samfunnsutvikling.....	5
1.1 Sammendrag.....	5
1.2 Dette vil vi få til.....	7
1.2.1 Bosettingsmønster	7
1.2.2 Arealforvaltning	8
1.2.3 Miljøvern, friluftsliv, kulturminner, natur- og kulturlandskap	9
1.2.4 Klima og energi.....	10
1.2.5 Geodata.....	12
1.2.6 Samfunnssikkerhet og beredskap.....	13
1.2.7 Landbruk.....	14
1.2.8 Annen næring.....	14
1.2.9 Kommunale eiendommer.....	15
1.3 Tiltaksplaner	16
1.3.1 Tiltaksplan investering	16
1.3.2 Tiltaksplan drift.....	16
2 Kommuneorganisasjon	17
2.1 Sammendrag	17
2.2 Dette vil vi få til.....	20
2.2.1 Kommunen som demokratiarena	20
2.2.2 Arbeidsgiverpolitikk.....	21
2.2.3 Kommuneorganisasjonens struktur, relasjoner og ressurser	22
2.2.4 Brukermedvirkning	23
2.2.5 Medarbeidernes medvirkning, medarbeiderskap	24
2.2.6 Ansattes medbestemmelse, partssammensatt utvalg.....	25
2.2.7 Samspill folkevalgte, administrasjon og ansatte.....	26
2.2.8 Teknologi, anvendelse og utvikling	26
2.2.9 HMS, forebygging og inkludering	27
2.2.10 Kompetansestyring.....	28
2.2.11 Arbeidstidsordninger	29
2.2.12 Likestilling og ikke-diskriminering.....	30
2.2.13 Lønn, lønnsutvikling og lønnsfastsettelse	31
2.2.14 Livsfasetilpasset personalpolitikk	32
2.2.15 Lunner kommunes omdømme	33
2.3 Tiltaksplaner	35
2.3.1 Tiltaksplan investeringer	35
2.3.2 Tiltaksplan drift.....	35
3 Kultur	36
3.1 Sammendrag	36
3.2 Dette vil vi få til.....	37
3.2.1 Bibliotek	37
3.2.2 Barn og unge	38
3.2.3 Kulturskolen.....	40
3.2.4 Kulturvern og museer	41
3.2.5 Kultur- og kunstformidling.....	41
3.2.6 Idrett	42
3.2.7 Andre kulturaktiviteter (kulturkontoret).....	43
3.2.8 Frivilligsentral.....	44
3.3 Tiltaksplaner	44
3.4 Tiltaksplan investering	44
3.5 Tiltaksplan drift.....	45

4	Oppvekst	46
4.1	Sammendrag	46
4.2	Dette vil vi få til.....	47
4.2.1	Helsestasjonstjeneste	48
4.2.2	Barnevern.....	49
4.2.3	Pedagogisk psykologisk tjeneste.....	50
4.2.4	Barnehage	51
4.2.5	Skole	52
4.2.6	Skolefritidsordning (SFO)	54
4.2.7	Voksenopplæring	55
4.2.8	Flyktningtjeneste.....	56
4.3	Tiltaksplaner	57
4.3.1	Tiltaksplan investering	57
4.3.2	Tiltaksplan drift.....	59
5	Omsorg.....	60
5.1	Sammendrag	60
5.2	Dette vil vi få til.....	61
5.2.1	Omsorg i institusjon	61
5.2.2	Hjemmebaserte tjenester.....	63
5.2.3	Omsorg i bolig (TT)	64
5.2.4	Psykisk helse.....	65
5.2.5	Differensierte dagtilbud.....	65
5.2.6	Sosialtjeneste.....	66
5.2.7	Rusarbeid	67
5.2.8	Legetjeneste	67
5.2.9	Fysioterapitjeneste.....	67
5.2.10	Ergoterapitjeneste.....	67
5.2.11	Kompetanse	68
5.3	Tiltaksplaner	68
5.4	Tiltaksplan investering	68
5.5	Tiltaksplan drift.....	69
6	Teknisk.....	70
6.1	Sammendrag	70
6.2	Dette vil vi få til.....	71
6.2.1	Vannforsyning.....	71
6.2.2	Avløp	72
6.2.3	Vannmiljø	72
6.2.4	Renovasjon.....	72
6.2.5	Veger	73
6.2.6	Trafikksikkerhet	73
6.2.7	Park og idrett.....	76
6.2.8	Bygningsmessig vedlikehold	76
6.2.9	Renhold.....	77
6.2.10	Vaktmestertjeneste	78
6.2.11	Lån og tilskudd til egen bolig	78
6.2.12	Brann/redning	79
6.3	Tiltaksplaner	80
6.3.1	Tiltaksplan investering	80
6.3.2	Tiltaksplan drift.....	81
7	Samletabell	82

1 Samfunnsutvikling

1.1 Sammendrag

Lunner kommunes særpreget er i stor grad definert av våre omgivelser i form av den naturen og det kulturlandskapet som omgir oss. Vi vil derfor ta vare på og videreutvikle dette særpreget. På grunn av avstanden til Oslo framstår kommunen som et attraktivt sted å bo. Dette gir muligheter i forhold til befolkningsvekst, men det skaper også utfordringer, spesielt i forhold til press på arealene.

Befolkningen i Lunner er bosatt med halvparten spredt nord i kommunen, og de øvrige fordelt på og rundt tettstedene Grua og Harestua. Våre mest attraktive boområder ligger i sør, samtidig som konfliktene rundt jordvern, miljøvern og kulturlandskapsvern er minst her. Det er et mål å bevare mest mulig av den produktive landbruksjorden, samtidig som det legges til rette for vekst i befolkningen. Dette kan oppnås ved å være restriktive med omdisponeringer og ved å pålegge høyere utnyttelsesgrad på større sentrumsnære utbyggingsarealer. Utbygging skal i hovedsak skje fra Grua og sørover. *(Flertallet i utvalget er uenig i målsettingen om at det skal tallfestes at 80% av ny utbygging skal skje fra Grua og sørover.)*

Naturens kvaliteter i form av arts mangfold og fravær av forurensning, må også sikres. Samtidig skal vi på best mulig måte legge til rette for at naturen kan brukes til rekreasjon og friluftsliv. Det mest verdifulle kulturlandskapet skal ivaretas samtidig som vi legger til rette for fri ferdsel.

En av vår tids største utfordringer er å legge til rette for en bærekraftig og rettferdig klima og energipolitikk. Kommunen må ta sin del av ansvaret for å bidra til et lavutslippssamfunn. Dette kan vi være med på i form av god planlegging, ansvarlig energibruk i egne bygg, være pådrivere i forhold til egne ansatte, samarbeidspartnere og innbyggere og ved å være gode rollemodell i forhold til valg av klimanøytrale løsninger.

Lunne kommune har mulighet til å utnytte sine geografiske data bedre, spesielt i forhold til å gjøre bruken av dem vanligere i kommuneorganisasjonen. Samtidig må vi ivareta og videreutvikle den kompetansen vi har og digitalisere og registrere mer informasjon. Deler av dette arbeidet fortsetter vi å gjøre i samarbeid med våre nabokommuner.

For å unngå uønskede hendelser skal risiko og sårbarhet vurderes i all planlegging, drift og forvaltning. Det er imidlertid umulig for et samfunn å sikre seg mot alle ulykker og derfor velger vi å styrke kommunens beredskaps- og krisehåndteringsarbeid. Det gjøres ved at kriseledelse øves og rutiner gjennomgås årlig i form av en øvelse, samt at risiko og sårbarhet skal vurderes ved all planlegging, drift og forvaltning.

Landbruket er viktig i Lunner kommune, både for sysselsetting og matvareproduksjon, men også som forvalter av natur og kulturlandskap. Vi trenger et levende landbruk med variert bruksstruktur for å ivareta disse verdiene. For å bidra til dette vil vi arbeide for dreie forbruket vårt over mot lokale varer og legge til rette for tilleggsnæringer i landbruket. Sentrale føringer skal kombineres med lokalt politisk skjønn

Lunner kommune må legge til rette for lokal næringsutvikling, herunder gi veiledning til etablerere. Utbygging av bredbånd i hele kommunen er nå gjennomført. Det skal til enhver tid være planavklarte næringsarealer. Kommunen bør også se på mulighetene for å etablere en lokal næringspark.

Lunner kommune er en stor eiendomsbesitter, men vi bør ikke eie mer enn det vi har behov for i forhold til nåværende og framtidige bruk. Det skal arbeides aktivt for å selge overskytende eiendomsmasse.

Kommunedelplan Samfunnsutvikling er på mange måter i kraft av sine temaer overordnet de øvrige kommunedelplanene. Ett eksempel på dette er at den politikken kommunen fører i forhold til disponering av arealer, vil påvirke lokalisering og omfang av tjenestetilbudene. Investeringer i tjenestetilbud krever langsiktighet. Hvordan vi disponerer våre arealer og ressurser legger derfor føringer for hvordan framtiden blir for våre barn og barnebarn og vil være med på å bestemme deres livskvalitet.

1.2 Dette vil vi få til

I kapittel 9 er hensikt og mål med de ulike temaer presentert. I tillegg presenteres tiltak som skal gjennomføres for å oppnå målsettingene. Vi har her lagt vekt på å få fram tiltak som medfører endring i forhold til dagens praksis. Det er ikke nødvendig å peke på alt som gjøres – da ville planen blitt for omfattende. I stedet viser vi hvilke endringer og nysatsinger som er nødvendig for å oppnå målene i forrige kapittel.

For hvert tema er det angitt strategiske valg/tiltak med begrunnelse.

Lunner kommune har som fundament blant annet verdiene åpenhet og dialog. Disse verdiene skal også gjennomsyre kommunes møte med innbyggerne på alle arenaer.

Generelt

- Det åpnes for at arbeidet med kommunestruktur kan tas opp igjen.
Lunner kommunes størrelse vil være begrensende i forhold til de krav som stilles om tjenester til innbyggerne. Spesielt gjelder dette faglighet og valg av hensiktsmessige løsninger. I dag løses dette, på stadig flere områder, med interkommunale samarbeider.

1.2.1 Bosettingsmønster

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Styre bostrukturen i forhold til områder og typer boliger.	Det skal tilrettelegges for vekst i befolkningen	Befolkningsvekst >0,5% årlig	SSB
	Utbygging skal i hovedsak skje fra og med Grua og sørover	Utbygging innen oppgitt område >80% av all ny BYA	Avvik, utskrift register komtek
	Det skal være et variert tilbud av boliger.	Vedtatte reguleringsplaner gir mulighet for etablering i eneboliger, tomannsboliger og leiligheter	Avvik
	Bruksendrer hytter i bygda slik at spredt boligbebyggelse kan ivaretas.	Bruksendrer >5 hytter pr. år	GAB-registeret

Strategiske valg med begrunnelse

- Utbygging skal i hovedsak skje fra og med Grua og sørover
Dette gjennomføres for å kunne ivareta jordvern hensyn og kulturlandskapet, samtidig som vi får til en god samordning mellom arealbruk, og infrastruktur.

1.2.2 Arealforvaltning

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Styre bruk og utvikling av arealene i kommunen slik at bærekraft og livskvalitet ivaretas.	Sikre landbrukets produksjonsarealer	Ikke omdisponere A- eller B-jord	Avvik
	Legge til rette for næringsinteresser	Det skal til enhver tid være planavklarte arealer for næringsutbygging	Framgår av kommuneplanens arealdel
	Skape gode bomiljøer, jfr. målsettinger bosettingsmønster	Avvik fra utfyllende bestemmelser og retningslinjer for dispensasjonspraksis < 5 pr. år	KOSTRA-rapportering
	Opprettholde kulturlandskapet	Det skal ikke omdisponeres kulturlandskap utenom sentrumsnære områder	KOSTRA-rapportering
	Utbygging skal skje ved fortetting.	Nye tomter skal ligge inntil eksisterende bebyggd(e) boligeiendom(mer)	Avvik
	Nye sentrumsnære utbyggingsarealer skal ha høy utnyttelsesgrad	Utnyttelsesgrad >30%	Vedtatte reguleringsplaner og byggetillatelser
	Grenser mellom mulige utbyggingsområder og arealer med aktivt jordbruk	Det skal være min. 30 m buffersone mellom utbyggingsområde og arealer med aktivt jordbruk.	Vedtatte reguleringsplaner.

Strategiske valg med begrunnelse

- Ikke omdisponere A- eller B-jord
Dette skal gjøres for å opprettholde landbruksområdene og den produksjonen som disse muliggjør.
- Fradelingssaker innen landbruket skal ivareta ønsket om en variert bruksstruktur.
Dette bidrar til å bevare kulturlandskapet og krever et kontinuerlig politisk skjønn.
- Utnyttelsesgraden på sentrumsnære tomter skal være større enn 30%.
Dette gir fordeler i forhold til infrastruktur, jordvern og bærekraftig utvikling. Det innebærer ikke at husene nødvendigvis skal bygges større, men at tomtene skal være mindre.

1.2.3 Miljøvern, friluftsliv, kulturminner, natur- og kulturlandskap

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Ta vare på spesielle områder, fravær av forurensing.	Stanse tap av biologisk mangfold	Kartlegging av kommunens område og gjennomføring av tiltak jfr. Handlingsplan for biologisk mangfold 2007-2010.	Avvik.
	Ta vare på og evt. forbedre vannkvalitet.	Vanndirektivet er oppfylt.	Avvik
	Ta vare på særlig viktige kulturminner.	Nyere tids kulturminner i Myllaområdet er kartlagt.	Avrapportering av status
	Veileder for byggeskikk for Hadeland og Land følges	Antall avvik < 10%	Registrering
	Særlig verdifullt kulturlandskap skal ivaretas	Kulturlandskap som er gradert og kulturlandskap vurdert som særlig verdifullt skal ikke omdisponeres.	Avvik
	Friluftslovens bestemmelser om retten til fri ferdsel i utmark skal vektlegges.	Stengsler i strandsonen i Myllaområdet er kartlagt og ulovlige stengsler er fjernet	Avvik

Strategiske valg med begrunnelse

- Nyere tids kulturminner i Mylla-området skal kartlegges.
Mylla-området er under press i forhold til hytteutbygging. Det er derfor viktig at vi får registrert bevaringsverdige kulturminner i området.
- Grunneiere, lag og foreninger skal inviteres med på et samarbeid slik at eksisterende turveier, gutuer og gamle ferdselsårer kan registreres.
Det er viktig at de gamle ferdselsveiene blir kjent. Dette fordi det gir innbyggerne en fin mulighet til å bruke naturen samtidig som det ikke er i konflikt med landbruksinteressene.
- Kulturlandskap vurdert som særlig verdifullt skal ikke omdisponeres.
Det er viktig at særlig verdifullt kulturlandskap bevares. Dette fordi kulturlandskapet er av stor verdi for kommunens innbyggere og kanskje det som i størst grad gir kommunen sitt særpreg.

1.2.4 Klima og energi

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Legg til rette for bærekraftig energibruk som bidrar til naturlig utvikling av klima og miljø.	Økt binding av co2 i skog	Øke med 40 planter pr. daa.	Telling ved foryngelseskontrollen, utført av Landbrukskontoret
	Økt bruk av trevirke i bygninger	Øke bruken i treverk i nye bygg med 5%	Statistikk fra byggesaksbehandler
	Det skal være miljøvennlige oppvarmingskilder både i bolig- og næringsbygg	Bruken av bioenergi i registrerte anlegg skal økes fra 12 GWh til 20 GWh innen 2014	Rapportering fra BIOREG Hadeland
	Øke bruken av lokalt virke til bioenergi-formål	Alle kommunale bioenergi-anlegg benytter lokale råvarer.	Statistikk fra Vedlikeholdstjenesten
	Kommunal virksomhet skal være et godt eksempel i forhold til ENØK-tiltak	Kommunale bygg skal redusere forbruk av energi med 20% innen 2012 (fra 2009)	Forbruk på strømrøgningene og kjøp av fyringsolje
	Kommunale tjenestesteder skal være miljøfyrtårnsertifisert	Innen 2014 skal alle tjenestesteder hvor det er mulig og hensiktsmessig være miljøfyrtårnsertifisert.	Avvik i forhold til framdrift nedfelt i klima og energiplanen
	Kommunal transport skal følge nasjonale mål om 10% elektrisk eller fornybart drivstoff	Innen 2014 skal det være minst 15 ladepunkter for elektriske biler i kommunen. Minst 10% av kommunale tjenestebiler skal bruke fornybart drivstoff eller elektrisitet	Registerer antall ladepunkter. Registrere drivstofftype til tjenestebilene
	Kommunen skal være proaktiv i forhold til reduksjon av klimagassutslipp fra privatbilbruk	Øke sykkel- og gangveinett med 3% årlig Antall kollektivreisende økes med 3% årlig	Oppgi lengde gang-sykkelvei 2010/ lengde 2014 Oppgi antall kollektivreisende 2014/2010.

Strategiske valg med begrunnelse

I den vedtatte temaplan (K-sak 15/09) for klima- og energi er hovedmålet at kommunen selv skal vise vilje og gå i front innenfor klima- og energitiltak. Dette innebærer at vi må velge et scenario for tiltak i forhold til Klimaavtalens ambisjonsnivå og befolkningens handlingsvilje som innebærer en over middels mobilisering og omstillingstakt, et scenario kalt :”Ja, vi kan!”

- Areal- og transportplanlegging skal bidra til redusert bilbruk og økt bruk av kollektivtransport og aktiv transport (gå/sykle)
Lunners største kilde til klimagassutslipp er biltransport. Det er derfor viktig at planlegging av boligområder, veier, gang- og sykkelveier og kommunale tjenestetilbud reduserer behovet for bruk av bil.
- En aktiv skogpolitikk skal føre til økt opptak og lagring av CO₂.
Lunner består av ca.75% skog og det årlige opptaket er tre ganger utslippet. Dette opptaket kan øke gjennom økt plantetetthet i foryngelsesbestand og ved å velge rett treslag i forhold til jordbunnsforhold..
- Tilrettelegge og stimulere til å videreutvikle nett for fjernvarme/nærvare.
Lunner kommune skal både i egen tjenesteproduksjon og som forvaltningsmyndighet være tilrettelegger og pådriver i forhold til å videreutvikle fjernvarme/nærvare. Plan- og bygningslovens muligheter skal nyttiggjøres.
- Det skal arbeides med Miljøfyrårnsertifisering av de kommunale enhetene og oppmuntre eksterne bedrifter til dette.
Det å miljøfyrårnsertifisere egne enheter fører med seg energibesparende tiltak og bevissthet knyttet til bruk av ressurser. At eksterne bedrifter i kommunen blir miljøfyrårnsertifisert kan også gi dem et konkurransefortrinn.
- Det skal arbeides for at utbyggere prioriterer energikøkonomiske løsninger.
Dette bidrar til å oppfylle målsettinger innen Klima og energi.
- Kommunen skal påvirke befolkningens handlingsvilje i forhold å gjennomføre tiltak som reduserer klimagassutslipp. Det opprettes et fond på kr 250.000,- som disponeres av en klimagruppe til stimulerende tiltak (premier, støtteordninger).
- Det etableres fleksible kollektivordninger(rusle buss/fleksiskyss). Samarbeide om regional busstransport slik at pendlerbussene som i dag snur ved fylkesgrensen Akershus går videre og snur ved Grua.
Dette bidrar til bedre muligheter for pendlere og større muligheter for de som ikke disponerer egen bil.

1.2.5 Geodata

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Bruk av geografiske data til det beste for innbyggerne i kommunen, nå og i framtiden	Godt grunnlag for å forta riktig valg i forhold til innbyggernes behov og kommunens økonomi.	Antall tilbakemeldinger om feil i basene < 20 pr. år	Registrere tilbakemeldinger om feil
	Innbyggerne får dekket alle sine "Geodatabehov" innenfor felles WEB-løsning for Gran, Jevnaker og Lunner.	Automatisk overføring av data fra lokalt system til WEB-løsningen >5 baser Alle gatelys i gatelysbase med automatisk feilmelding Andel byggetillatelse på Internett. "Byggsøk" >20%	Telle antall baser som blir overført Innhold i basen Telle saker
	Alle boliger, hytter og relevante bygninger i kommunen skal ha en offisiell adresse	Andel boliger, hytter og relevante bygninger registrert med offentlig adresse = 100%	Telle adresser
	Alle eiendomsgrenser skal være riktig registrert	Andel eiendommer der eiendomsgrenser er kvalitetssikret >90%.	Avvik mellom matrikkel og database
	Geografisk informasjon nyttiggjøres i all relevant saks- og kundebehandling.	Antall saks-/kundebehandlere som bruker geografiske data >20 ansatte	Registrere antall brukere
	Alle grunneiere skal kunne finne riktig planstatus for sin eiendom	Andel planer med omriss og egenskaper = 100%	Telle planer

Strategiske valg med begrunnelse

- Det gode samarbeidet med Gran og Jevnaker kommuner innen geodata og web-løsning videreføres.
Gevinsten med samarbeid er både økonomisk effektive løsninger og at forvaltning og distribusjon av data kan skje på en mer effektiv måte. Felles prosjekter produserer større mengde data til en rimeligere pris for den enkelte kommune.
- Geografisk informasjon skal nyttiggjøres i all relevant kunde- og saksbehandling. Det skal gjennomføres opplæring og gis informasjon om hvilke muligheter som finnes.
Geografisk informasjon har tradisjonelt vært brukt innen tekniske fagområder. Det har imidlertid anvendelse på de fleste fagområder i kommunen og bør derfor brukes av flere områder.

- Lunner kommune deltar i et samarbeidsprosjekt (geovekst) hvor hensikten er å kartlegge og ajourføre tettstedene i Lunner. Prosjektet er planlagt med oppstart i 2010.
Eksisterende data gir ikke riktig informasjon om kommunens tettsteder. Dette prosjektet er et samarbeid mellom kommunen, Statens kartverk, Statens veivesen, Jernbaneverket, Hadeland Energi, Telenor og landbruket. Gjennom et geovekst-samarbeid reduseres kostnadene fra ca. 1 mill. kroner til kr 450' for Lunner kommune.

1.2.6 Samfunnssikkerhet og beredskap

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Sikring av lokalsamfunnet i forbindelse med, og håndtering av, uønskede hendelser og ulykker.	God krisehåndtering	Årlig øvelse	Rapportering
	Kriseplaner	Oppdaterte kriseplaner	Avvik fra rutiner

Strategiske valg med begrunnelse

- Risiko og sårbarhet, herunder radonforekomster, skal vurderes i all planlegging, drift og forvaltning
Vårt samfunn er sårbart i forhold til plutselige og uforutsette hendelser. Beredskapsmessige hensyn skal derfor ivaretas i all planlegging, for å hindre at unødvendige situasjoner oppstår. Dette for å sikre innbyggerne og andre som befinner seg i kommunen best mulig mot at kriser og ulykker skjer; altså samfunnssikkerhet og trygghet så langt det er mulig.
- Det reetableres beredskapsråd i kommunen
Beredskapsrådet skal være kommunens samarbeidsorgan i beredskapsspørsmål. Rådet skal være et forum for utveksling av informasjon og koordinering av kommunens og andre berørte aktørers tiltak. Reglement og sammensetning legges fram for kommunestyret til vedtak.
- Det skal gjennomføres årlige øvelser.
For å sikre vår evne til å håndtere kriser er det viktig at vi har erfaring og gode rutiner.

1.2.7 Landbruk

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Opprettholde et levedyktig landbruk som ivaretar hensynet til produksjonsvolum, natur- og kulturlandskap.	Økt lokal produksjon og økt lokalt forbruk av økologiske varer	Bruk av økologiske varer i kommunal drift skal øke med 50%.	Statistikk fra tjenestestedene
	Øke bruken av lokalt virke til bioenergi-formål	Alle kommunale bioenergi-anlegg benytter lokale råvarer.	Statistikk fra Vedlikeholdstjenesten
	Opprettholde sysselsettingen i landbruksnæringen, inkl. tilleggsnæringer	Det er etablert en ny "Inn på tunet"-næring pr. år.	Landbrukskontoret rapporterer

Strategiske valg med begrunnelse

- Lunner kommune skal øke forbruket av økologiske varer i kommunal drift, med 20 % innen utgangen av 2011 i forhold til 2009
Gjennom økt etterspørsel av økologiske varer, vil en stimulere til økt produksjon av økologiske varer. I tillegg vil kommunens holdning til økologiske varer bidra til å sette økt fokus på økologisk produksjon, økt bevissthet om lokal matproduksjon og miljøeffekten av kortreist mat, samt at Lunner er en del av en miljøregion og er en "Grønn energikommune".
- I Lunner kommune skal "Inn på tunet" være en naturlig del av de ulike omsorgstiltakene for barn, ungdom, eldre, psykiatri og psykisk utviklingshemmede.
Gjennom økt bruk av tilbudene innen "Inn på tunet", skapes arbeidsplasser inne landbruket, som igjen bidrar til opprettholdelse av landbruket i kommunen.
- Det skal arbeides aktivt for å nyttiggjøre seg relevante støtteordninger.
Dette krever at en har innsikt i de støtteordninger som finnes. Informasjon om dette må videreformidles til aktuelle søkere.

1.2.8 Annen næring

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Legge forholdene til rette for ny og eksisterende næring.	Bredbånd	Dekningsgrad 100%	Avvik
	Det skal arbeides aktivt for at det skapes nye arbeidsplasser i kommunen	Veksten i nye arbeidsplasser er større enn veksten i antall yrkesaktive innbyggere	KOSTRA

Strategiske valg med begrunnelse

- Vi skal på vår hjemmeside markedsføre muligheter for næringsetablering i form av næringsarealer og ledige næringslokaler som finnes i kommunen.
Lunner kommune har stor grad av pendling ut av kommunen. På den måten eksporterer vi kompetansen ut istedenfor å bruke den til verdiskaping i egen kommune. I tillegg er pendling byrdefullt for mange av våre innbyggere.
- Støtte etablering av en næringspark sør i kommunen.
Vår beliggenhet tilsier at vi burde være attraktive i forhold til nyetableringer.

- Det skal tilbys etablererveiledning i Lunner. Dette kan skje ved en videreføring av samarbeidet med Gran kommune.
Dette skal støtte etablerere og bidra til næringsutvikling i kommunen.

1.2.9 Kommunale eiendommer

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Forvalte kommunens bebygde og ubebygde eiendommer i henhold til politiske vedtak.	Kommunen skal ikke eie eiendommer /bygninger som kommunen kan klare seg uten.	Alt som er definert for salg er avhendet.	Reduksjon av eiendomsmassen.
	Avhending av eiendom skal skje til gjeldende markedspris.	All solgt eiendom er solgt til høystbydende.	Avvik i forhold til takst
	Effektiv arealutnyttelse.	Alle arealer har en planlagt bruk.	Avvik.

Strategiske valg med begrunnelse

- Eiendommer som skal avhendes markedsføres.
Kommunen skal ikke eie eiendom som ikke er nødvendig i forhold til nåværende og fremtidig drift.

1.3 Tiltaksplaner

1.3.1 Tiltaksplan investering

Pri	Tiltak	2010	2011	2012	2013	2014	Merknad
1/12	Geovekstavtale	239	150	156			Jfr. inngått avtale
2/17	Kjøpe to elektrisk drevne tjenestebiler		350				
3/18	Opprette Miljøfond og Klimaforum (jfr. Mål 10, 11 og 17 Klima- og energiplan)		250				
	Sum	0	600	0	0	0	

Pri: Prioritet innen planen/prioritet totalt alle planer

1.3.2 Tiltaksplan drift

Pri	Tiltak	2010	2011	2012	2013	2014	Merknad
F	Vanndirektivet	250	-115				
V	Kartlegging og ajourføring av tettsteder i Lunner	150			-150		
1/3	Kommuneplanlegging		500	-500			Revisjon av arealdelen, ROS-analyse
2/15	Energioppfølgingssystem		20				
3/16	Miljøfyrtårnsertifisering, kommunale enheter	10	10	10	30	-60	
	Kartlegging kulturminner Mylla			50	-50		
	Etablererveileder		200				
	Handlingsplan biologisk mangfold	30					
	Næringsutvikling sør i kommunen	100					
	sum	140	210	60	-20	-60	

Pri: Prioritet innen planen/prioritet totalt alle planer. F = føringer, V = vedtatt

2 Kommuneorganisasjon

2.1 Sammendrag

En moderne, virkningsfull og helhetlig kommuneorganisasjon må ha fokus på å bygge gode relasjoner både mellom folkevalgte/administrasjon, arbeidsgiver/arbeidsmarked, arbeidsgiver/medarbeider, medarbeider/innbygger og medarbeidere imellom. Arbeidsgivers hovedutfordringer i årene som kommer er å sikre kommuneorganisasjonen:

- 1) Evnen til omstilling, utvikling og nyskaping for å sikre kommunens legitimitet i befolkningen som en forsvarlig forvaltningsmyndighet og god velferdsprodusent.
- 2) Konkurranssevne for nødvendig ekstern rekruttering og intern forvaltningen av arbeidskraft gjennom omdømmebygging og frigjøring av menneskelig energi og skaperevne.

Lunner kommune ligger nært til hovedstaden. Kommunen er en attraktiv bo - og etablererkommune i vekst med mange dagpendlere som har sitt arbeid utenfor kommunen. Pendlerne representerer et potensial av arbeidskraft for kommunen. Dette ansees som et mulig konkurransefortrinn i den framtidige kampen om arbeidskraften. Pendling skaper også spesielle utfordringer både når det gjelder folkevalgt styring, offentlig service og tjenesteyting.

Strategiske satsingsområder – sammendrag av konklusjoner.

- **Kommunen som demokratiarena**
Satse på opplæring av de folkevalgte, styrke befolkningens medvirkning gjennom åpne møter og bedre informasjon og kunnskapsdeling med utbyggere spesielt og befolkningen generelt.
- **Arbeidsgiverpolitikken**
To hovedsatsinger står helt sentralt:
 - Sette ut i live gjeldende arbeidsgiverpolitikk og verdigrunnlag
 - Nytte KKO aktivt som plan- og styringsinstrument for å nå mål og ønsket utvikling både som arbeidsgiver, tjenesteprodusent, forvaltningsorgan, samfunnsutvikler og demokratiarena
- **Kommuneorganisasjonens struktur, relasjoner og ressurser**
En organisasjon der folkevalgte styrer etter mål, retningslinjer og resultater fordrer at det etableres og utvikles arenaer for god styringsdialog, læring og samhandling mellom politisk og administrativt lederskap. Tillit, avklarte roller og god dialog mellom administrasjonen og folkevalgte er en forutsetning for et fungerende lokaldemokrati og en effektiv og målrettet administrasjon.

Gode prosesser er viktig i arbeidet med utarbeiding av langsiktige strategier for utvikling av organisasjon og lokalsamfunn. Kommuneorganisasjonen er helt avhengige av at ledere og medarbeidere er koblet på virksomhetens mål, verdier og utviklingsprosesser. Nødvendig samhandling mellom de folkevalgte, administrasjon/medarbeidere og innbyggerne kan beskrives som et skapende spenningsfelt for helhetlig utvikling av lokalsamfunn og kommuneorganisasjon. Dette fordrer dialog og kunnskapsdeling på arenaer som er preget av forståelse for ulike roller, lojalitet i form av gjensidig respekt, tillit og aksept for nye løsninger.

Fokus på brukerne av kommunale tjenester og deres medvirkning står sentralt. Det er viktig at brukerne selv blir involvert både i saksforberedelse og behandling, med klargjøring av egne behov, løsningsalternativer, medvirkning i og medbestemmelse over egen livssituasjon så lenge behovet består. Særlig viktig at det opprettes rutiner, arenaer og/eller system der brukernes egne erfaringer blir systematisert som innspill i forbedring og utvikling av tjenestene.

Å motivere medarbeiderne til å innta en aktiv, engasjert, selvstendig og medansvarlig rolle på

arbeidsplassen er en overordnet målsetting. Det gode samspill mellom leder/medarbeider og mellom medarbeider/bruker er avgjørende viktig for forsvarlig forvaltning og god tjenesteproduksjon. Gjennomføring av KS sitt utviklingsprogram "Medarbeiderskap" står sentralt i dette arbeidet. Gjennom deltagelse i programmet får også medarbeiderne tilgang til verktøy som seinere kan nyttes i utviklingsarbeid.

De ansattes rett til medbestemmelse er en demokratisk rett. De ansattes medbestemmelse ivaretas gjennom partssamarbeid, deltagelse i lovbestemte utvalg, administrative ad hoc-utvalg, ukentlig kontaktforum og tillitsvalgtdordningen. Tidlig involvering av de tillitsvalgte skaper åpenhet, tillit og virker konfliktdeppende.

Trepartssamarbeidet mellom folkevalgte, administrasjon og de ansatte videreføres som en avtalt fast og forpliktende samarbeidsmodell. Tidlig involvering i plan-, utviklings-, omstillings-, endrings- og implementeringsarbeid skaper forankring, grunnlag for felles forståelse, arbeid mot felles mål og et bredere mangfold av løsningsalternativer. Trepartssamarbeidet gjennomføres innenfor rammen av hovedavtalens bestemmelser og utfordrer ikke det lokale folkestyret.

Ved riktig bruk av IKT vil kommuneorganisasjonen kunne oppnå økt produktivitet, høyere kvalitet og tilgjengelighet på tjenester til innbyggerne. Gjennomføring av gjeldende IKT-strategiplan for Lunner kommune vil bidra til dette.

Arbeidsgiver har ansvaret for at arbeidsmiljøet er fullt forsvarlig for medarbeiderne både fysisk og psykisk. Gjennomføring av vedlikeholdsplanen prioriterer tiltak for et fullt forsvarlig fysisk arbeidsmiljø. Det er en menneskerett å kunne leve sitt liv uten å bli utsatt for overgrep. Forebygging av vold og trusler, trakassering og diskriminering står sentralt i å sikre et fullt forsvarlig psykisk arbeidsmiljø.

Behovet for både vedlikehold og spissing av kompetanse vil øke i årene framover for eksempel med bakgrunn i reformer, utvidelse av tjenestetilbud og krav fra brukere av tjenester. Særlig viktig at fag utenfor de områder staten bevilger øremerkede midler til blir prioritert. Arbeidsgiver vil derfor legge til rette for organisasjonsrelevant etter-/videreutdanning av medarbeiderne.

Konkurransetsetting av støttefunksjoner (IKT mm) og eiendomsforvaltning gjøres med gjennomføring av kommune-Lean. Gjennomføringen av en slik prosess vil, under gitte forutsetninger, gi et avklart grunnlag som kan nyttes til konkurransetsetting.

Utvikling av arbeidsorganiseringen står sentralt. Utprøving av turnusordninger som gjør det attraktivt å arbeide ubekvent herunder innføre tidskontoordning er strategisk viktig i dette arbeidet. Det ansees særs viktig for å få bemannet helkontinuerlig drift med kompetente medarbeidere i stillingsstørrelser som ikke skaper uønsket deltidsarbeid. Det er også viktig for å oppnå kvalitet på den tjenesten som brukerne mottar.

Det er viktig at arbeidsgiver tilbyr hele stillinger med mulighet til å velge deltidsstilling for den som ønsker det. For mange er stillingsstørrelsen avgjørende for å ha sikkerhet for et forutsigbart nivå på inntekten og for å kunne ha livskvalitet i hverdagen. Dessuten utgjør de deltidsansatte et arbeidskraftpotensial. Å avskaffe uønsket deltidsarbeid er derfor et strategisk satsingsområde av flere årsaker.

Arbeidet med å fremme likestilling og hindre diskriminering bidrar til bedre tjenester til innbyggerne og til et bedre arbeidsmiljø for medarbeiderne. Viktig å inkludere fremmedkulturelle, funksjonshemmende og andre minoriteter i arbeidsfellesskapet. Dette er også en oppfølging av arbeidslinjen og bidrag til integrering i lokalsamfunnet.

Hensynet til likebehandling og ikke-diskriminering veier tungt i lønnspolitikken. Dette er en sentral forutsetning for at lønnsfastsettelse skal oppleves rettferdig og rimelig. Kriterier for lønnsfastsettelse skal være kjønnsnøytrale.

Lønnsnivå og øvrige arbeidsvilkår vil være viktige både for å kunne beholde kompetente medarbeidere og for å kunne rekruttere nye i kampen om arbeidskraften. Det er viktig at lønn er et akseptert virkemiddel i denne kampen. Strategisk viktig at kommuneorganisasjonen har et konkurransedyktig nivå på lønns- og arbeidsvilkår.

- **Livsfasetilpasset personalpolitikk**

Det er viktig å få seniorenene til å stå lengre i arbeid. Dette for å beholde deres kompetanse. Ved at seniorenene står lenger i arbeid sparer også arbeidsgiver utgifter til tidligpensjon (AFP) og reduserer utgiftene til nyrekruttering. Det er et strategisk valg å gjennomføre seniorpolitikken i hh til vedtatte mål, tiltak og retningslinjer.

- **Lunner kommunes omdømme**

Det er viktig å få kartlagt bruker/innbyggertilfredsheten med kommunens tjenester og bruke denne til resultatmåling over tid. Innbygger/brukerundersøkelse skal gjennomføres hvert 2. år.

Å profilere kommunen som en attraktiv arbeidsplass er av betydning for å skape et godt omdømme. Arbeidsgiver må jamnlig ta initiativ for å nå fram til innbyggeren/omverdenen med gode resultater og historier ved egeninformasjon, motivering av egne medarbeidere og kontakt med medier.

En vesentlig faktor for å unngå negativt ressursfokus og for å få rettet ”blikket” framover er å skape en kommuneorganisasjon med en sunn økonomi og økonomisk handlefrihet.

Yte kommunale tjenester med høy brukertilfredshet er avgjørende viktig for å trygge og styrke kommuneorganisasjons legitimitet både som demokratiarena, forvaltningsmyndighet og tjenesteyter.

2.2 Dette vil vi få til

2.2.1 Kommunen som demokratiarena

Målsettinger

Hensikt (formål)	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Engasjere og involvere kommunes innbyggere i det lokale folkestyret. Reell og kompetent styring.	Politisk styring	Alle kommunestyre-representantene har gjennomført program for folkevalgtopplæring.	Avvik
	Mulighet for involvering av alle	5 åpne møter i løpet av året. Spørretime i tilknytning til hvert kommunestyremøte.	Rapportering Protokoll
	Samarbeid mellom forvaltningen og befolkningen	Andel tjenestesteder som har samarbeidsutvalg med definert myndighet > 70% Antall treff på hjemmesida > 1000 pr. dag i gjennomsnitt	Rapportering i målkartet. Statistikk (2009: 756)
	Likestilling	Alle oppnevnte utvalg skal ha min. 40% representasjon av hvert kjønn.	Vedtak
	Det skal gis informasjon fra de politiske møtene	Antall treff på overføring av kommunestyrene på web > 100 i snitt per møte i løpet av året	Statistikk (38 treff i snitt per møte i 2009 under overføringen) (18,5 treff/måned utenom selve overføringstiden)

Strategiske valg med begrunnelser

- Det skal utarbeides opplæringsprogram for folkevalgte. Dette skal utarbeides for valgperioden med årlig vurdering av tiltakene.

Det er nedsatt et utvalg av politikere som foreslår godtgjøring til folkevalgte. Dette utvalget skal også utarbeide forslag til opplæringsprogram. Dette programmet utarbeides for valgperioden, men tiltakene vurderes årlig for å fange opp aktuelle temaer. For inneværende valgperiode utarbeides opplæringsprogrammet innen 1.10.2010.

- Det skal gjennomføres åpne møter i tilknytning til revidering av kommunedelplanene.

På denne måten gir vi informasjon, involverer innbyggerne og gir dem mulighet til å komme med innspill vi ellers ikke ville fått.

- Kommunen skal være pådrivere i forhold til private utbyggere når det gjelder informasjon og åpne møter.

Kommunen har kompetanse og praktisk erfaring som kan lette informasjonsflyten mellom private utbyggere og innbyggerne.

- Det skal legges ut informasjon på hjemmesida før, under og etter gjennomføring av møter i kommunestyret, formannskap og utviklingsutvalg

På denne måten skaper vi større engasjement og er et supplement til pressen.

- Årlig tiltak rettet mot vår vennskapskommune i Estland, Keila

Et viktig område å satse på hvor kommunen kan samarbeide med lag og foreninger i Lunner kommune.

2.2.2 Arbeidsgiverpolitikk

Målsettinger

Hensikt (formål)	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Gi føringer for hvordan forholdet mellom lederne som arbeidsgivers representant, deres medarbeidere og innbyggerne skal være.	Kommunen er en forsvarlig myndighetsutøver.	Klager tatt til følge \leq 3% av totalt antall klager	Klagesaker
	Kommunen prioriterer tjenesteyting til rett tid i riktig mengde og kvalitet gjennom effektiv og bærekraftig ressursbruk.	Brukertilfredshet \geq 4,5 Netto driftsresultat \geq 2 %	Brukerundersøkelser Regnskap/KOSTRA
	Ledelse gjennom avklarte forventninger, anerkjennelse og myndiggjøring av medarbeidere	> 93 % av målgruppen har gjennomført MAS leder har fulgt opp det som ble avtalt i MAS \geq 5,0	Medarbeiderundersøkelsen (2009: 90,5 %) Medarbeiderundersøkelsen (2009: 4,7)
	Riktig balanse mellom forventningene både eksternt og internt med ressursituasjonen.	> 4,5 i gjennomsnitt score på brukertilfredshet	Brukerundersøkelsene

Strategiske valg med begrunnelser

- Sette ut i live gjeldende arbeidsgiverpolitikk og verdigrunnlag innenfor rammene av lov- og avtaleverk og vedtak i politiske organer.

Når vi handler som vi sier så oppfattes vi som seriøse. Det skaper tillit og legitimitet.

- KKO nyttes aktivt som plan- og styringsinstrument for å nå ønsket utvikling både som arbeidsgiver, tjenesteprodusent, forvaltningsorgan, samfunnsutvikler og demokratiarena.

Ved å gjennomføre det vi planlegger når vi de mål og resultater vi etterstreber.

2.2.3 Kommuneorganisasjonens struktur, relasjoner og ressurser

2.2.3.1 Folkevalgte organer og arbeidsgiverrollen

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Gjøre tydelig kommunestyrets overordnede myndighet og styringsansvar, folkevalgte organers arbeidsgiverrolle og ansvar for å vedta overordnede mål og strategier for arbeidsgiverpolitikken.	Folkevalgte styrer etter mål, retningslinjer og resultater.	90 % av ambisjonene i K-delplanene innfris	Mbu/Resultatvurdering/Årsmelding Saker til politisk behandling
	Avklarte forventninger mellom politikk og administrasjon, god rolleforståelse og fungerende samhandlingsregler.	Graden av gjennomførte politiske vedtak = 100 %	Registrering

Strategiske valg med begrunnelser

- Gjennomføre kommunestyrets vedtak om styrings-/planstruktur og politisk organisering.

Viktig at det er etablert fungerende partssammensatte utvalg som ivaretar ansattes rett til medbestemmelse både på administrativt og politisk nivå i en organisasjon der det overordnede arbeidsgiveransvaret er erkjent og akseptert som et ansvar for kommunestyret.

- Etablere - og utvikle arenaer for god styringsdialog, læring og samhandling mellom politisk og administrativt lederskap.

Tillit, avklarte roller og god dialog mellom administrasjonen og folkevalgte er en forutsetning for et fungerende lokaldemokrati og en effektiv og målrettet administrasjon.

2.2.3.2 Administrasjonsstruktur, daglig ledelse, utøvelse av arbeidsgiverrollen

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Sette ut i praksis Lunner kommunes vedtatte arbeidsgiverpolitikk og verdigrunnlag.	To - nivå modell med myndiggjort linjeledelse, forsvarlig kontrollspenn og god støtte, utviklings og koordineringskompetanse i stab.	Overordnet ledelse scorer alt i alt $\geq 3,8$	Medarbeiderundersøkelsen (2009: 3,6)
	Gjennom medarbeiderne sørge for å produsere tjenester, yte service og drive forsvarlig forvaltning basert på en bærekraftig utvikling og innbyggernes behov.	Fornøyd med tilretteleggingen av jobben alt i alt $> 4,6$	Medarbeiderundersøkelsen (2009: 4,5)
	Skape resultater gjennom å involvere, inkludere, stille krav til og myndiggjøre medarbeiderne.	Er med på å utarbeide målene for egen arbeidsplass $\geq 4,5$	Medarbeiderundersøkelse (2009: 4,3)

Strategiske valg med begrunnelser

- Lederne deler sitt lederskap med medarbeiderne.

Kunnskapsorganisasjonen kan ikke ledes av lederne alene. Ledere som deler sitt lederskap med medarbeiderne får tilgang til et lederskap mye større enn det de selv makter. Kvalitet, effektivitet, arbeidsglede, læring og utvikling skapes gjennom medledelse og myndiggjøring.

- Aktivt fortolke egne omgivelser, identifisere nye muligheter og nye samarbeidspartnere.

Det er særs viktig at administrativ ledelse aktivt fortolker omgivelsene og formidler kommunens egenart, kvaliteter og muligheter på en slik måte at kommunen oppfattes som en attraktiv samarbeidspartner.

- Utfordre egen organisasjon gjennom å arbeide systematisk med utvikling, lagring, deling og bruk av kunnskap.

Det er særs viktig at den administrative ledelsen sørger for utviklingen av kommunenes forvaltning og tjenesteproduksjon, og at disse utvikles og etterlever politiske mål.

- Utarbeide langsiktige strategier for utvikling av organisasjon og lokalsamfunn gjennom gode prosesser.

Vi er helt avhengige av at ledere og medarbeidere er koblet på virksomhetens mål, verdier og utviklingsprosesser. Det unike oppdraget innebærer samhandling mellom tre parter: de folkevalgte, administrasjon/medarbeidere og innbyggerne. Denne samhandlingen kan beskrives som et skapende spenningsfelt for helhetlig utvikling av lokalsamfunn og kommuneorganisasjon. Dette fordrer dialog og kunnskapsdeling på arenaer som er preget av forståelse for ulike roller, av gjensidig respekt, tillit og aksept for nye løsninger.

- Videreutvikle en flat administrativ ledelsesstruktur med et forsvarlig kontrollspenn.

Det blir viktig å ivareta de sterke sider ved en flat administrasjon, samtidig som antall medarbeidere den enkelte leder direkte leder gjør det mulig ”å se og bli sett”.

2.2.4 Brukermedvirkning

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
De som berøres av beslutninger, eller er brukere av tjenester, får innflytelse på beslutningsprosesser og utformingen av tjenestetilbud	Brukerne skal involveres aktivt i egen sak, behandling og forbedring av tjenestetilbudet.	Alle tjenestesteder (100%) har arena for brukermedvirkning.	Avvik

Strategiske valg med begrunnelser

- Det skal opprettes brukerstyrer og/eller dialogmøter.

Brukernes behov, erfaringer og kunnskap skal settes i fokus.

- Opprette nettbaserte arenaer for medvirkning.

Viktig at brukerne skal ha mulighet til å utøve sin medvirkning hele døgnet hele året. Gir mulighet til kommunikasjon når behovet oppstår. Rask tilbakemelding.

- Styrke samarbeidet med brukerorganisasjonene.

Særlig viktig at brukere som trenger andre til å ivareta sine behov, har representanter som kan målbære sine behov og krav til tjenester.

- Involvere brukerne aktivt i egen sak/behandling og i forbedring av tjenestene på et tidligst mulig tidspunkt

Viktig at brukerne selv blir involvert både i saksforberedelse og behandling med klargjøring av egne behov, løsningsalternativer, medvirkning i og medbestemmelse over egen livssituasjon så lenge behovet består.

- Videreutvikle og bruke metoder og verktøy for systematisk innhenting av brukernes erfaringer og nytte dette aktivt i forbedringsarbeidet

Særlig viktig at det opprettes rutiner, arenaer og/eller system der brukernes egne erfaringer blir systematisert som innspill i forbedring og utvikling av tjenestene.

- La medarbeidere delta i forskning/etterutdanning på brukeropplevelser og brukervedvirkning.

Dette er en kunnskap det er særs viktig at medarbeiderne får tilgang på i arbeidet med å utvikle og forbedre tjenester hvor brukerne settes i fokus.

- Lære opp brukere og medarbeidere i individuell plan/individuell opplæringsplan.

En forutsetning både for brukervedvirkning, medarbeiders mestring, ivaretagelse av lovkrav og for målrettet gjennomføring av individrettede tiltak.

2.2.5 Medarbeidernes medvirkning, medarbeiderskap

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Bred medvirkning og medledelse, individuelle utviklings- og arbeidsmål og myndiggjøring skaper kvalitet, effektivitet, arbeidsglede, læring og utvikling som en naturlig og integrert del av ledelses- og organisasjonskulturen.	Motivere medarbeidere til å innta en aktiv, engasjert, selvstendig og medansvarlig rolle på arbeidsplassen.	Bidrar aktivt til å nå sine avtalte mål i MAS $\geq 5,0$	Medarbeiderundersøkelse (2009: 4,8)
	Myndiggjøring av medarbeiderne i lys av deres erfaringer, holdninger, verdier, delegasjon og tillit.	Er med på å utarbeide målene for egen arbeidsplass $\geq 4,5$ Mulighetene for læring i jobben (alt i alt) $\geq 4,5$	Medarbeiderundersøkelsen (2009: 4,3)
	Medarbeidersamtalen – en individuell og målrettet utviklingssamtale satt inn i en yrkes- og livsfasetilpasset sammenheng	100 % av målgruppen har gjennomført MAS	Medarbeiderundersøkelsen (2009: 90,5%)

Strategiske valg med begrunnelser

- Gjennomføre KS sitt utviklingsprogram ”Medarbeiderskap”.

Det gode samspill mellom leder/medarbeidere og mellom medarbeider/bruker er avgjørende viktig for forsvarlig forvaltning og god tjenesteproduksjon. Ved deltagelse i utviklingsprogrammet ”Medarbeiderskap” oppmuntres og kvalifiseres (motiveres)

medarbeiderne til å ta en aktiv, engasjert, reflektert og medansvarlig rolle i virksomheten. De får også tilgang til verktøy som seinere kan nyttes i utviklingsarbeid.

- Medarbeiderne blir sett, hørt, stilt krav til og anerkjent.

Viktig å vise omsorg og omtanke for andre, at medarbeiderne blir lyttet til, at ledere stiller krav til sine medarbeidere og at medarbeiderne får anerkjennelse når mål realiseres og forventninger oppfylles. Medarbeiderne er kommuneorganisasjonens viktigste ressurs.

- Medarbeidersamtalen blir en målrettet utviklingssamtale i en livsfasetilpasset kontekst.

Viktig for å få klarlagt individuelle behov, avtalt utviklings- og arbeidsmål for den enkelte medarbeider og synliggjøring av tiltak.

- Lønnsamtalen innarbeides som en fast del av forhandlingsordningen.

Samtalen er en tariffbestemt samtale hvor arbeidsgiver og medarbeider diskuterer hvilke tiltak som kan iverksettes for at medarbeider skal kunne oppnå en ønsket lønnsutvikling.

2.2.6 Ansattes medbestemmelse, partssammensatt utvalg

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Forholdet mellom partene bygger på gjensidig respekt, åpenhet, dialog og forutsigbarhet i alle forhold og på alle nivåer.	Partssamarbeidet, herunder informasjon og drøfting, skal ivaretas uansett hvor og på hvilket nivå beslutningen tas.	Min 95 % av planlagte onsdagsmøter gjennomføres. Ingen klager på arbeidsgivers plikt til å informere/drøfte saker med de tillitsvalgte	Avvik. Registrerte klager.

Strategiske valg med begrunnelser

- De ansattes medbestemmelse skal være noe mer enn minimumsbestemmelsene i lov- og avtaleverk om representasjon og tillitsvalgtordning

Både lov- og avtaleverk åpner for at partene kan avtale andre ordninger for partssamarbeid enn det kommuneloven omtaler som partssammensatt utvalg gitt at dette lar seg gjennomføre innenfor rammen av lokaldemokratiet.

- De ansattes medbestemmelse ivaretas gjennom partssamarbeid, deltagelse i lovbestemte utvalg, administrative ad hoc-utvalg, ukentlig kontaktforum og tillitsvalgtordningen. Tillitsvalgte deltar fra planstart i alt plan-, omstillings-, endrings- og implementeringsarbeid.

De ansattes rett til medbestemmelse er en demokratisk rett. Partene har en gjensidig plikt til å opprettholde og utvikle et godt samarbeid. Arbeidsgiver skal så tidlig som mulig informere, drøfte og ta de tillitsvalgte med på råd. Tidlig involveringer skaper åpenhet, tillit og virker konfliktdempende.

2.2.7 Samspill folkevalgte, administrasjon og ansatte

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Få hele kommune - organisasjonen til å framstå samordnet og kraftfull i sin rolle som en forsvarlig forvalter, god tjenesteyter og samfunnsutvikler.	Tillitsvalgte deltar i plan-, endrings-, reform-, omstillings- og implementeringsarbeid.	Ingen klager med påstand i manglende medbestemmelse	Avvik - hovedavtale

Strategiske valg med begrunnelser

- Trepartssamarbeidet videreføres som en avtalt fast og forpliktende samarbeidsmodell.

Tidlig involvering i plan-, utviklings-, omstillings-, endrings- og implementeringsarbeid skaper forankring, grunnlag for felles forståelse, arbeid mot felles mål og et bredere mangfold av løsningsalternativer. Trepartssamarbeidet gjennomføres innenfor rammen av hovedavtalens bestemmelser og utfordrer ikke det lokale folkestyret.

2.2.8 Teknologi, anvendelse og utvikling

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Ved riktig bruk av IKT vil vi oppnå økt produktivitet, høyere kvalitet og tilgjengelighet.	Ta i bruk flest mulig elektroniske tjenester både internt og eksternt som gir god og effektiv forvaltning	Andelen programvare som er siste versjon $\geq 80\%$	Registrere treff
	Tilrettelegging av elektroniske tjenester slik at de kan brukes av alle, alltid.	Brukertilfredshet 6 *****	Forbrukerundersøkelse/Difi
	Samhandling mellom den som leverer og bruker de elektroniske tjenestene	Har utstyr til å få gjort jobben $\geq 4,6$	Medarbeiderundersøkelse (2009: 4,6)

Strategiske valg med begrunnelser

- Gjennomføre gjeldende IKT - strategiplan for Lunner kommune.

Planen konkretiserer hvordan vi kan gjøre det og det planlagte oppnås ved å gjennomføre planen.

- Opprette IKT- brukerforum

Viktig å etablere en møteplass hvor ledelse, medarbeidere og innbyggere/brukere kan møte hverandre for å utveksle erfaringer, ideer til forbedringer med mer.

- Lunner kommune samhandler elektronisk internt og eksternt på en sikker, effektiv og miljøvennlig måte.

Økt utnyttelse av IKT som samtidig ivaretar persondatasikkerheten bidrar til en effektiv administrasjon, forvaltning og tjenesteyting. Bruken av elektroniske kommunikasjonskanaler bidrar til økt medvirkning og effektiv kommunikasjon med innbyggere, brukere og næringsliv. Elektroniske kommunikasjonskanaler sparer transport - og behandlingkostnader.

- All IKT-satsing gjennomføres etter felles rammebetingelser (standarder).

Utnytte mulighetene til generalisering, standardisering og rasjonalisering ved automatisering og for å unngå dobbeltarbeid.

- Lunner kommune gir innbyggerne mulighet til å velge kommunikasjonskanal, men prioriterer den digitale kanalen.

Kommunen skal fortsette å tilby ulike kommunikasjonskanaler, men vektlegger særlig tilrettelegging for elektronisk kommunikasjon med innbyggerne.

- Øke bruken og utnyttelsen av IKT-verktøy gjennom økt IKT-kompetanse.

IKT-kompetanse er grunnlaget for bruk og utnyttelse av IKT-verktøy både blant medarbeidere og innbyggere/brukere.

2.2.9 HMS, forebygging og inkludering

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Sikre et fullt forsvarlig arbeidsmiljø med fokus på nærvær og inkludering.	Forebygge sykefravær gjennom fokus på nærvær, god ledelse og tilrettelegging	Øke nærværet i kommuneorganisasjonen med i snitt 0,3 prosentpoeng per år i perioden 2011 - 2014	Fraværstatistikk (Intern nærværstatistikk 2009: 91,9 %)
	Rekruttere arbeidstakere som har falt utenfor arbeidsmarkedet.	Rekruttere min 3 per år.	NAV/Statistikk

Strategiske valg med begrunnelser

- Gjennomføre kartlegging og risikoanalyse for alle tjenestesteder.

En avgjørende forutsetning som må være oppfylt for å kunne drive et målrettet og forebyggende HMS - arbeid.

- Organisatoriske løsninger med samsvar mellom arbeidsoppgaver, bemanning og kompetanse.

Uten et slikt samsvar oppstår slitasje - og mestringsproblemer, fravær og utstøting. Arbeidsgiver har et generelt ansvar for å sørge for et fullt forsvarlig arbeidsmiljø.

- Forebygge vold og trusler, trakassering og diskriminering.

Det er en menneskerett å kunne leve sitt liv uten bli utsatt for overgrep.

- Gjennomføre vedlikeholdsplan.

En av hensiktene med planen er prioritering av tiltak for å sikre et fullt forsvarlig arbeidsmiljø.

- Røykeforbud i alle kommunale bygg og i kommunale transportmidler (eide og leide). Røyking kun tillatt på anviste plasser på kommunens utearealer.

Holdningsskapende, forebyggende og ivaretagende tiltak for enkeltindividet og mennesker imellom.

- Forebygge rusproblematikk.

Viktig at kommunen har holdningsskapende tiltak både innad og utad. Arbeidsgiver har AKAN- tilbud til sine medarbeidere.

2.2.10 Kompetansestyring

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Til enhver tid sikre kommuneorganisasjonen nødvendig kompetanse både på kort og lang sikt.	Sikre medarbeiderne gode muligheter for kompetanseheving.	At 50 % av de ufaglærte medarbeiderne avlegger relevant fagprøve i perioden 2011 - 2014	Statistikk/ansattsystemet
	Sikre medarbeiderne kompetanseutvikling.	Arbeidsgiver tilrettelegger for kompetanseutvikling $\geq 4,5$	Medarbeiderundersøkelsen (2009: 4,1)
	Stillinger med lovkrav til utdanning/offentlig godkjenning besettes med kvalifisert personell.	At 100 % av slike stillinger som er/blir varig ledig besettes med utdannet personell	KOSTRA/GIS
	Sikre organisasjonen et godt omdømme som en god og attraktiv arbeidsgiver	Anbefaler andre å søke jobb på arbeidsplassen $\geq 5,0$	Medarbeiderundersøkelsen (2009: 4,9)

Strategiske valg med begrunnelser

- Det legges til rette for organisasjonsrelevant etter-/videreutdanning av medarbeiderne.

Behovet for både vedlikehold og spissing av kompetanse vil øke i årene framover for eksempel med bakgrunn i reformer, utvidelse av tjenestetilbud og krav fra brukere av tjenester. Særlig viktig at fag utenfor de områder staten bevilger øremerkede midler til blir prioritert.

- Kommuneorganisasjonen er proaktiv og har handlingsberedskap for kompetansestyring. Det utarbeides bemannings- og kompetanseplaner.

Arbeidsgiver ivaretar gjennom en forpliktende, planlagt og styrt prosess, både dagens kompetansebehov (type og mengde) og har en strategi for å møte framtidens behov. Viktig at medarbeideres behov for grunnopplæring ivaretas, for eksempel lese- og skriveferdigheter, datakunnskap/ferdigheter og fagbrev innenfor omsorg, oppvekst og administrasjon.

- Rekrutteringsmodulen i ansattsystemet tas i bruk.

Vil effektivisere og profesjonalisere arbeidet med rekruttering og kompetansestyring.

2.2.11 Arbeidstidsordninger

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Sikre arbeidstakerne en arbeidstid som ikke påfører dem og deres familie unødige helsemessige og sosiale belastninger og som samtidig sikrer arbeidsgiver tilgangen på kompetente medarbeidere når oppgaver skal løses og tjenester ytes.	Ha arbeidstidsordninger som gjør det enkelt å dekke opp bemanningsbehovet.	Nok tid til å gjøre jobben $\geq 4,0$	Medarbeiderundersøkelsen (2009: 3,9)
	Legge til rette for individuelle tilpasninger og fleksible ordninger for alle medarbeidere.	Fornøyd med arbeidstidsordningen i jobben $\geq 4,7$	Medarbeiderundersøkelsen (2009: 4,5)
	Rett til heltid med mulighet til å arbeide deltid for den som ønsker det.	Andelen med heltid av de fast ansatte økes årlig med 1% Fornøyd med muligheten til en stillingsstørrelse tilpasset egne behov $\geq 4,7$	Ansattsystemet/PAI Medarbeiderundersøkelsen (2009: 4,6)

Strategiske valg med begrunnelser

- Utprøve turnusordninger som gjør det attraktivt å arbeide ubekvemst herunder innføre tidskontoordning.

Avgjørende viktig for å få bemannet helkontinuerlig drift med kompetente medarbeidere i stillingsstørrelser som ikke skaper uønsket deltidsarbeid. Er også viktig for å oppnå kvalitet på den tjenesten som brukerne mottar.

- Konvertere vikarmidler til fastlønnsstillinger.

Øker den faste bemanningen. Gir mulighet til økte stillingsstørrelse for deltidsansatte. Medfører mindre administrasjon. Skaper rom for fleksible løsninger.

- Tilretteleggingstiltak for eldre og gravide som arbeider turnus.

Viktig for å unngå sykefravær og/eller tidlig pensjonering.

- Avskaffe uønsket deltidsarbeid.

Viktig at arbeidsgiver tilbyr hele stillinger med mulighet til å velge deltidsstilling for den som ønsker det. For mange er stillingsstørrelsen avgjørende for å ha sikkerhet for et forutsigbart nivå på inntekten og for å kunne ha livskvalitet i hverdagen.

2.2.12 Likestilling og ikke-diskriminering

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Gi like muligheter til utdanning, arbeid og kulturell og faglig utvikling uavhengig av kjønn, medlemskap i arbeidstakerorganisasjon, funksjonshemming, alder, etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, seksuell legning, politisk syn, religion eller livssyn.	Kvinner og menn skal være likestilt mht ansettelse og heltidsstilling, avansement, lønns- og arbeidsvilkår og til personlig og faglig utvikling.	Kvinner skal minst ha samme prosentvise lønnsutvikling som menn.	PAI
	Hindre at arbeidsmarkedet internt i kommuneorganisasjonen forblir kjønnsdelt.	Det skal rekrutteres flere menn til yrker innen omsorg og oppvekst. Mål: 1% årlig økning i andelen menn totalt.	Ansattsystemet
	Bidra til et inkluderende arbeidsliv	Arbeidsplassen oppleves integrerende $\geq 5,0$	Medarbeiderundersøkelse (2009: 4,9)

Strategiske valg med begrunnelser

- Gjennomføre medarbeiderundersøkelser som kartlegger medarbeidernes tilfredshet.

Gir viktige indikasjoner på om vi er på rett vei til å nå våre mål og om det kan være nødvendig å sette inn utviklings- og/eller forbedringstiltak på områdene arbeidsorganisering, arbeidsvilkår, ledelse eller trivsel.

- Inkludere fremmedkulturelle, funksjonshemmende og andre minoriteter i arbeidsfellesskapet.

Viktig oppfølging av arbeidslinjen og bidrag til integrering i lokalsamfunnet.

- Lage rutiner for bruk av tolk.

Viktig for å sikre god kommunikasjon og samforståelse mellom etnisk norske, offentlige myndigheter og innvandrere, flykninger og asylsøkere.

- Opplæring i mangfoldsledelse

Viktig med kunnskap hos lederne om hvordan lede en virksomhet med mangfold i etnisitet. Dette med bakgrunn i arbeidskraftpotensialet og behovet for rekruttering av arbeidskraft.

2.2.13 Lønn, lønnsutvikling og lønnsfastsettelse

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Lønn er godtgjøring for den arbeidsplikt som følger av arbeidsavtalen, et incitament til arbeidsinnsats for oppnåelse av arbeids- og utviklingsmål og et virkemiddel både for å rekruttere og beholde kompetente medarbeidere.	Lønnsfastsettelse skal skje i åpenhet og skal oppfattes som rettferdig. Lønnsfastsettelsen skal kobles opp mot en individuell lønnsamtale.	Fornøyd med måten din individuelle lønn blir fastsatt på $\geq 3,5$	Medarbeiderundersøkelsen (2009: 3,4)
	Lønns- og arbeidsvilkår samlet skal ikke hindre rekruttering av eller muligheten til å beholde kompetente medarbeidere	Turnover fast ansatte $\leq 7\%$	Ansattsystemet/PAI
	Lunner kommune skal ha et konkurransedyktig lønnsnivå og arbeidsvilkår.	Relativt lønnsnivå ≥ 100	PAI (2008: 100,6)
	Kriterier for lønnsfastsettelse skal gi lønnsmessig uttelling for ansvar, kompetanse og resultatoppnåelse	Kriteriene skal utgjøre minst 70% av rammen i lokalt lønnsoppgjør	Forhandlingsmodulen

Strategiske valg med begrunnelser

- Kriterier for lønnsfastsettelse skal være kjønnsnøytrale.

Hensynet til likebehandling og ikkediskriminering veier tungt. Forutsetning for at lønnsfastsettelse skal oppleves rettferdig og rimelig.

- Lønnspolitiske retningslinjer ivaretar likestillings- og ikkediskrimineringsmål.

Alle medarbeidere skal ha muligheten til å kunne konkurrere om lokale lønnstillegg på like vilkår.

- Kommuneorganisasjonen har et konkurransedyktig nivå på lønns- og arbeidsvilkår.

Lønnsnivå og øvrige arbeidsvilkår vil være viktig både for å kunne beholde kompetente medarbeidere og for å kunne rekruttere nye i kampen om arbeidskraften. Viktig at lønn er et akseptert virkemiddel i denne kampen.

- Lønn nyttes som virkemiddel for å forsterke ønsket resultatoppnåelse.

Arbeidsgiver erkjenner at lønn er et så kraftig virkemiddel at det kan påvirke atferd og resultatoppnåelse i ønsket retning.

- Lønn nyttes for å honorere medarbeidere som har/skaffer seg ønsket kompetanse og som evner å dele denne med andre.

Ny kompetanse som deles med kolleger og brukere er viktig for utviklingen av den lærende organisasjon og for oppnåelse av brukertilfredshet. Det er derfor viktig at denne kompetansen gir lønnsmessig uttelling når den blir anvendt.

- Åpenhet og rettferdighet er grunnleggende byggesteiner i ”Lønnspolitisk plattform”.

All lønnsfastsettelse skjer med bakgrunn i kjente kriterier, avstemte forventninger og tydelige prioriteringer hvor resultatet fastsettes i forhandlinger mellom likeverdige parter. Resultatene kommuniseres i åpenhet.

2.2.14 Livsfasetilpasset personalpolitikk

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Prinsipielle, generelle retningslinjer for arbeidet med de menneskelige ressurser i organisasjonen rettet mot medarbeidernes ulike livsfaser og individuelle behov.	Personalpolitikken skal ligge i forkant av utviklingen	Fornøyd med egen arbeidssituasjon (helhetsvurdering) \geq 4,8	Medarbeiderundersøkelsen (2009: 4,6)
	Få eldre arbeidstakere til å stå i arbeid til de når aldersgrensen.	Andelen som tar ut AFP \leq 20% av aldersgruppen	Ansattsystemet
	Satse på yngre medarbeidere	Øke inntaket av lærlinger med minst 1/år til 12 i 2014	Ansattsystemet

Strategiske valg med begrunnelser

- Sikre et godt arbeidsmiljø med tilretteleggende tiltak, utviklingstiltak og individuelle planer

Arbeidsgivers ansvarlighet, holdninger og omsorg for medarbeiderne kommer til uttrykk ved et lederskap som ivaretar medarbeidernes behov for trygghet, fellesskap, utvikling og velferd i arbeidssituasjonen. En arbeidsgiver som også anerkjenner medarbeidernes rett til fritid og familieliv.

- Bevisstgjøring og åpen kommunikasjon i hele organisasjonen om personalpolitikken.

Viktig for at personalpolitikken skal kunne bli satt ut i live på en forutsatt måte og for hvordan medarbeiderne oppfatter, opplever, profilerer og omtaler arbeidsplassen utad blant familiemedlemmer, venner, medier oa.

- Gjennomføre seniorpolitikken i hh til vedtatte mål, tiltak og retningslinjer.

Viktig å få seniorene til å stå lengre i arbeid. Beholder deres kompetanse og tiltakene kan ha betydning for deres helse. Samtidig sparer arbeidsgiver utgifter til tidligpensjon (AFP) og reduserer utgifter til nyrekruttering.

2.2.15 Lunner kommunes omdømme

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Sikre lokaldemokratiet gjennom at befolkningen har tillit til folkevalgte, administrasjon og medarbeidere.	Øke medarbeidernes tilfredshet med og stolthet over egen arbeidsplass.	Stolthet over egen arbeidsplass (alt i alt) $\geq 5,0$	Medarbeiderundersøkelsen (2009: 4,9)
	Framstå som en profesjonell informant, tjenesteyter og arbeidsgiver	Overordnet ledelse bidrar til å skape et positivt bilde av kommunen ute blant innbyggerne $\geq 3,9$	Medarbeiderundersøkelsen (2009: 3,6)
	Styrke kommuneorganisasjonens legitimitet	Stemmer avgitt ved kommunevalget i 2011 økes til 65 % av de stemmeberettigede Befolkningsøkning $> 0,5 \%$	Valgstatistikk (2007: 62,9 %) Befolkningsstatistikk.
	Skape en kommuneorganisasjon med sunn økonomi og økonomisk handlefrihet	Netto driftsresultat $\geq 2,0$	Regnskap/Kostra
	Øke medarbeidernes tilfredshet i jobbsituasjonen	Anbefaler andre å søke jobb på sin arbeidsplass $\geq 5,0$	Medarbeiderundersøkelsen (2009: 4,9)

Strategiske valg med begrunnelser

- Ambisjonene skal tilpasses ressursgrunnet og kommuniseres tydelig både internt og eksternt.

Både administrasjonen og folkevalgte/folkevalgte organer har ansvar for ikke å skape urealistiske forventninger blant innbyggerne og at det stilles urealistiske krav til medarbeiderne.

- Gjennomføre innbygger/brukerundersøkelse hver 2. år.

Viktig å få kartlagt bruker/innbyggertilfredsheten med kommunens tjenester og bruke denne til resultatmåling over tid.

- Framstå som en profesjonell informasjonspartner overfor media – etablere et åpent og aktivt samarbeid.

Arbeidsgiver tar selv initiativ til å informere mediene i alle typer saker. Arbeidsgiver tilstreber gjennomsiktighet og mer offentlighet.

- Profilere kommunen som en attraktiv arbeidsplass.

Arbeidsgiver må jamnlig ta initiativ for å nå fram til innbyggeren/omverdenen med gode resultater og historier ved egeninformasjon, motivering av egne medarbeidere og kontakt med medier.

- Utvikle og etterleve etiske retningslinjer (Implementere miljøperspektivet i etiske retningslinjer).

Et kontinuerlig arbeid på området er vesentlig for å oppnå høy etisk bevissthet blant ledere og andre medarbeidere, hindre korrupsjon og uønsket atferd, styrke yringsfriheten og for å skape et godt omdømme.

- Skape en kommuneorganisasjon med en sunn økonomi og økonomisk handlefrihet.

En vesentlig/avgjørende faktor for å unngå negativt ressursfokus og for å få rettet "blikket" framover.

- Yte kommunale tjenester med høy brukertilfredshet.

Avgjørende viktig for å trygge og styrke kommuneorganisasjons legitimitet både som demokratiarena, forvaltningsmyndighet og tjenesteyter.

- Gjøre arbeidsplassene attraktive gjennom et godt og utviklende fagmiljø.

Viktig at det skapes organiske og utviklende arbeidsfellelesskap med tverrfaglighet og samarbeid. Særs viktig er dette på fagområder som dekkes av en eller få fagpersoner. Opplevs fagmiljøet som godt og utviklende har dette stor betydning for muligheten til å bli oppfattet som en attraktiv arbeidsplass/arbeidsgiver.

2.3 Tiltaksplaner

2.3.1 Tiltaksplan investeringer

Pri	Tiltak	2011	2012	2013	2014	Merknad
V	Egenkapitalinnskudd KLP	750	750	750	750	Finansieres med driftsmidler
1/5	IKT	1600	1600	1600	1600	Nødvendige oppgraderinger
2/10	Helsenett	1000				
3/16	Trådløst nettverk Los	150				
		2750	1600	1600	1600	

planer. V = vedtatt

Pri: Prioritet innen planen/prioritet totalt alle

2.3.2 Tiltaksplan drift

Pri	Tiltak	2011	2012	2013	2014	Merknad
R	HMS, forbygging, inkludering	280	280	0	0	Utvidet krav til bedriftshelsetjene
V	Seniorpolitiske tiltak	900	-300	300	-300	Store årskull, årlig lønnsforhand
1/6	Innbygger/brukerundersøkelse	200	-200	200	-200	Gjennomføres hvert 2. år
2/12	Økt inntak av lærlinger	150	50	50	50	Øke med 1/år til 12 i 2014
3/13	Videreutvikle medarbeiderskap	150	150	150	-450	KS - utviklingsprogrammet "Mec
4/14	Tiltak vennskapskommunen Ke	100	0	0	0	
5/18	Etter-/videreutdanning	100	100	100	100	Inkl. fagbrev egne ansatte
		1880	80	800	-800	

planer. R = rettighetsutløst, V = vedtatt

Pri: Prioritet innen planen/prioritet totalt alle

3 Kultur

3.1 Sammendrag

Området Kultur i Lunner kommune har sin hovedtyngde innen frivillige lag og foreninger. Det er et rikt spekter av disse både innen formidling av kunst, innen ulike idretter og allmenne foreninger både for unge og voksne/eldre. At slike foreninger får best mulige vilkår for å drive sin aktivitet understøtter visjonen om at **”Det gode liv lever vi bedre i Lunner kommune! Nær naturen – nær byen!”** Lunner kommune bidrar med økonomisk støtte og har som viktig oppgave å bistå lag og foreninger i å skaffe ytterligere økonomiske ressurser. I tillegg skal kulturkontoret, som vi har felles med Gran kommune, ta initiativ til reetablering av et kulturråd eller lignende. Målet er å kunne legge til rette for et samarbeid mellom ulike aktører innen kulturformidling.

Det er behov for egnede lokaler til ulike typer kulturformidling, - ”et kulturhus” hvor det ikke er konflikter mellom ulike formål. Skøienhallen brukes, men en ser her at dette påvirker skolens bruk. Det er også et spørsmål om lokaler som bygges til kombinasjonsbruk er gode kulturhus. En ser imidlertid ikke økonomiske muligheter for å realisere et kommunalt kulturhus i denne planperioden. Det foreslås at kommunen går i dialog med Lunner Allmenning for å vurdere om eksisterende bygningsmasse på Sagtomta på Harestua kan nyttes til kulturelle formål. Slike muligheter må da evt. vurderes ved rullering av denne planen.

Bibliotekstjenesten består av hovedbibliotek på Roa og filialer på Grua og Harestua. Planen fastslår at hovedbiblioteket skal flyttes til lokaler ved nåværende Hadeland videregående skole avd. Roa når Lunner ungdomsskole flyttes dit. Planen gir også føringer for planlegging av lokalene. Gran kommune har invitert til å utvide samarbeidet om bibliotekstjenesten. Dette er knyttet til etableringen av ny videregående skole på Hadeland. Lunner kommune ønsker å beholde samarbeidet på det nivået det ligger i dag hvor en samarbeider om satsingsområder og strategier.

Det gjennomføres årlig en rekke aktiviteter rettet mot barn og unge. Planen stadfester videreføring av disse. Ungdomshuset Kløvertun har behov for oppgradering, noe som må fanges opp i Kommunedelplan Teknisk (Vedlikeholdsplanen). I tillegg skal det etableres en møteplass for ungdom også på Grua eller Harestua.

Lunner kommune kjøper kulturskoletjenester fra Gran kommune. Det er venteliste i forhold til å få tilbud om undervisning ved skolen. Planen foreslår å øke bevilgningene med 20% over en 4-års periode.

Hadeland Bergverksmuseum er nå en del av Randsfjordmuseene AS. Planen foreslår at det skal utredes muligheten for etablering av også et Nordmark-museum i tilknytning til Bergverksmuseet eller på Harestua. Det foreslås også at det utarbeides en plan for forvaltning av kulturminner (kulturminneplan). Det er ikke lagt inn økte økonomiske ressurser til disse tiltakene.

Innen idrett er det bygging av en idrettshall på Harestua og etablering av kunstgressbaner som har vært sentrale spørsmål. Med utgangspunkt i behovet for økt kapasitet og dagens standard når det gjelder gymsal ved Harestua skole, Kommunedelplan Samfunnsutvikling som fastslår at 80% av all ny utbygging skal skje fra Grua og sørover og det pågående planarbeidet for sentrums-utvikling på Harestua, anbefales det at en ikke bare øker kapasiteten på skolens gymsal. Det er behov for en idrettshall som gir gode aktivitetsmuligheter sentralt på Harestua. Dette bør planlegges sammen med den øvrige sentrumsutviklingen. Når det gjelder kunstgressbaner, er det behov for slike arenaer både på Frøystad og Harestua da standarden på disse banene er dårlig. Fotball er en aktivitet med mange utøvere og kommunen har pr. i dag ingen baner hvor aktiviteten kan drives så mange timer pr. døgn/så mange dager pr. år som kunstgressbaner gir muligheter for.

Lunner kommune ligger generelt på et lavt nivå sammenlignet med andre kommuner hva gjelder bevilgninger til de formål som er definert inn under denne planen. Det er derfor vanskelig å se for seg

at en kan realisere nye tiltak i den størrelsesorden planen foreslår uten at dette skjer etter en helhetlig prioritering innen kommunens totale virksomhet.

3.2 Dette vil vi få til

3.2.1 Bibliotek

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Fremme opplysning, utdanning og annen kulturell virksomhet gjennom informasjonsformidling og ved å stille bøker og andre medier gratis til disposisjon	Brukerne skal ha tilgang til et rikt utvalg av medier tilpasset brukernes behov	Biblioteket skal tilby bøker, lydbøker, filmer, tidsskrifter, musikk og elektroniske medier Brukertilfredshet >4 i forhold til utvalg	Bibliotekskatalog Statistikk utlån Brukerundersøkelse
	Biblioteket skal bidra til å skape leselyst og evne til å innhente informasjon	Alle førskolebarn og skoleelever har besøkt biblioteket i løpet av et år. Antall aktive lånere økes.	Årsmelding
	Biblioteket skal være tilgjengelig for alle	Biblioteket skal ha universell utforming. Brukertilfredshet >4 i forhold til at åpningstider er tilpasset befolkningens behov	I hht. lov og forskrifter Brukerundersøkelse
	Biblioteket skal være en møteplass for kulturelle aktiviteter	Det tilbys 3 arrangementer for barn og 3 arrangementer for voksne i løpet av året.	Statistikk.

Strategiske valg med begrunnelse

- Hovedbiblioteket lokaliseres til ny ungdomsskole på Roa (tidligere Hadeland videregående skole). Filialer opprettholdes som kombinasjonsbibliotek på Grua og Harestua i tilknytning til skolene.
Hensiktsmessige lokaler i ny ungdomsskole på Roa med utsikter til gode synergieffekter i nærmiljøet; Lunner barneskole, Grua skole, rådhuset og nabokommunene Gran og Jevnaker. Dette skal være et kunnskapssenter for skoleelever og befolkningen generelt for innhenting av informasjon og god tilgang til teknologi/medier og kulturelle aktiviteter.
- Ved planlegging av nytt hovedbibliotek skal det legges vekt på bl.a.:
 - Lett tilgjengelighet for folkebibliotekets brukere og elever
 - Tilrettelegge for ulike brukergrupper (voksne, ungdom, barn)
 - Lokaler som kan benyttes til kulturelle arrangementer
 - Legge til rette for at biblioteket kan fungere som en møteplass
 - Ha plass til å fronte bøker og andre medier (synliggjøre tilbudet)*Det er viktig at bibliotekets behov for lokaler og utstyr blir ivaretatt ved planlegging av ny ungdomsskole på nåværende videregående skole.*
- Biblioteket fortsetter som egen tjeneste i Lunner kommune. Dette innebærer at vi pr. i dag ikke ønsker en felles bibliotekstjeneste med Gran kommune i form av et formalisert interkommunalt samarbeid. Vi viderefører samarbeidet på nåværende nivå, jfr. regional bibliotekplan.
Biblioteket skal være et tilbud til beste for brukeren og det er derfor viktig med nærhet.

3.2.2 Barn og unge

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Barn og unge skal ha tilgang på kultur- og fritidstilbud som gir mulighet for varierte aktiviteter, deltagelse og sosiale møteplasser – både gjennom offentlige/kommunale og frivillige tiltak.	Barn og unge med spesielle behov skal ha et tilrettelagt likeverdig kultur- og fritidstilbud på lik linje med andre.	Alle barn og unge skal gis minimum ett fritidstilbud.	Årlig oppsummering/ registrering av deltakelse.
	Ungdom mellom 13-20 år skal ha et kommunalt organisert fritidstilbud og selv kunne påvirke innholdet i dette.	Ungdomsklubben skal ha minst to åpne kvelder pr. uke. Øke oppslutningen i klubben med 10% i forhold til forrige år. Brukertilfredshet med tilbud i ungdomsklubben \geq 4	Årsmelding Statistikk Brukerundersøkelse
	Ungdom skal ha et variert fritidstilbud i skolenes høst- og vinterferier	Min. 5 aktivitetstilbud i hver av ukene. Oppslutning på arrangementene min. 70% i forhold til kapasitet.	Statistikk
	Ungdom skal gis arrangementer med trygge rammer og voksen tilstedeværelse.	Det gjennomføres min. 3 større arrangementer i løpet av året. Arrangementene er rusfrie Fravær av uro natt til 1. og 17. mai	Rapportering Kontroll og testing Rapportering
	Ungdom skal stimuleres til å benytte seg av fritidstilbud i regi av lag og foreninger.	Lag og foreninger benytter kommunens hjemmeside til profilering.	Statistikk for hjemmesida.

Strategiske valg med begrunnelse

- Godt innarbeidede tilbud, som Opprøret og Ungdomsklubben opprettholdes.
Dette er godt besøkte lavterskeltilbud som er et viktig bidrag i forebyggende arbeid. Dette koordineres av kulturkontoret i nært samarbeid med klubbene og frivillige organisasjoner.
- Det skal i løpet av planperioden vurderes mulighetene til å etablere en møteplass for ungdom også på Grua eller Harestua.
Det er ikke slikt tilbud i denne delen av kommunen. Det viktig å etablere lavterskeltilbud som et forebyggende tilbud til ungdommen. Dette kan realiseres ved omdisponering av midler.
- Ungdomshuset Kløvertun oppgraderes/vedlikeholdes for å opprettholde dagens aktiviteter.
Ved utarbeidelse av Vedlikeholdsplan skal ungdomshuset Kløvertun prioriteres. Dette slik at aktivitetene kan gjennomføres i trygge og hensiktsmessige lokaler.
- Ungdomshuset skal være en aktivitetsarena, hvor organisasjoner som driver aktivitet rettet mot barn og unge kan leie lokaler gratis. Kulturkontoret står for koordineringen av utleie.
Å involvere frivillige gir stor uttelling. Det er derfor rimelig at det ikke tas leie.
- Det bør etableres et brukerstyre/husstyre for huset som kan være med å markedsføre huset som aktivitetsarena, utarbeide planer for drift, bruk og utvikling.
Det er viktig at ungdommen er med på å ta initiativ og beslutte om det som gjelder dem selv. Kulturkontoret må ivareta sekretariatet for brukerstyret/husstyret.
- Det skal legges til rette for andre kulturaktiviteter på ungdomshuset Kløvertun på dagtid.
Det er viktig at kapasiteten på Kløvertun utnyttes godt. Det vil i liten grad påvirke faste kostnader som påløper.
- Lærlinger i barne- og ungdomsarbeiderfaget skal ta aktivt del i det kommunale ungdomsarbeidet.
Dette er en ressurs som kommunen har bruk for i dette arbeidet.
- Tilbud som høst og vinterfestival skal benytte lokale arenaer i nærmiljøet som bla. Bergverksmuseet og Solobservatoriet.
Dette bidrar til å gjøre lokale tilbud kjent for ungdommen og vi benytter nærmiljøet.
- Det skal arbeides aktivt for at barn og unge med spesielle behov skal ha et integrert tilrettelagt tilbud i de ordinære kultur- og fritidstilbud.
Det er viktig at barn og unge med spesielle behov får samme muligheter som barn og unge generelt.

3.2.3 Kulturskolen

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målmetode
Barn og unge gis en kulturskole-opplæring i samsvar med evner og forutsetninger.	Utvikle elevenes kunstneriske og skapende evner og fremme deres forståelse og opplevelse av kunst og kultur. Utvikle elevenes evner og anlegg ut fra den enkeltes forutsetninger, slik at de kan få en meningsfylt og stimulerende fritidsaktivitet	Fra skoleåret 10/11: Korps: Korpserne har førsteprioritet ved tildeling av timer og korpsernes behov kartlegges derfor hvert år. Andre tilbud: Kulturskolen disponerer bevilgningene og tildeler elevplasser ut fra søkermassen. Bevilgningene økes med 20% i løpet av 4-årsperioden.	Rapportering KOSTRA

Strategiske valg med begrunnelse

- Lunner kommune skal gi kulturskolen egnede lokaler til sin undervisning i alle deler av kommunen.
Det er pr. i dag mangel på egnede lokaler, særlig på Harestua.
- Lunner kommune skal arbeide for at bredden i tilbudet utvides. De ulike sjangere og tilbud bør spenne "fra middelalder fram til vår tid".
Det kan bidra til å øke mangfoldet i kommunen.
- Utøverne bør for en avgrenset periode kunne låne nødvendig utstyr og instrumenter.
Mulighetene for dette undersøkes, herunder en evt. kostnadsside. Dette vil kunne bidra til at utøverne kan øve mer hjemme.
- Der det er hensiktsmessig, skal prioriteres gruppeundervisning.
Dette for at flest mulig skal få et undervisningstilbud.

3.2.4 Kulturvern og museer

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målmetode
Videreutvikle og styrke museenes rolle som formidler av lokal historie og tradisjoner	Opprettholde aktivitet i museene som kommer allmenheten til gode	Tilskudd til museer minst på nivå med kommunegruppe 7 i KOSTRA	KOSTRA

Strategiske valg med begrunnelse

- Det skal arbeides for å skaffe ressurser til arbeid med plan for forvaltning av kulturminner (kulturminneplan)
Muligheter for å søke eksterne midler til dette formålet skal utnyttes.
- Lunner kommune skal være en pådriver for å utvikle Bergverksmuseet.
Dette skal bidra til å synliggjøre lokal identitet og gjøre bruk av denne. Markedsføring av Bergverksmuseet og tilrettelegging av arenaer for arrangementer.
- Lunner kommune skal initiere samarbeid mellom ulike kulturinstitusjoner som for eksempel Randsfjordmuseene, Solobservatoriet, Granavollen og særlige bygningsmiljøer, samt ulike aktører innen næringsliv/reiseliv og aktuelle frivillige organisasjoner.
Dette skal skape aktivitet og utvikling rundt formidling av sterke tradisjoner på Hadeland.
- Det utredes muligheten for å etablere et Nordmarksmuseum på Harestua eller i tilknytning til Bergverksmuseet.
Dette skal gjenspeile den sterke Nordmarkstradisjonene gjennom 1000 år.

3.2.5 Kultur- og kunstformidling

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målmetode
Sikre barn, unge og eldre profesjonelle kunst- og kulturopplevelser.	Alle elever i grunnskolen skal møte mangfoldet innen det profesjonelle kunst- og kulturområdet.	Alle elever i grunnskolen skal delta i og oppleve scenekunst, litteratur, visuell kunst, og lokalkultur/historie – minimum 5 tilbud pr år.	Rapportering til fylket/departementet i forhold til 3 årige rammeplaner og årlige handlingsplaner.
	Eldre i omsorgssituasjon skal ha varierte kunst- og kulturopplevelser av god kvalitet.	Alle eldre i omsorgssituasjon skal gis minimum to kunst- og kulturopplevelser måned.	Rapportering årlig til styringsgruppe og departement.

Strategiske valg med begrunnelse

- I forbindelse med utbygging av Sagtomta på Harestua ønsker kommunen en dialog med Lunner Allmenning om utnyttelse av eksisterende bygningsmasse til kulturelle formål.
På folkemøte på Harestua i forbindelse med utarbeiding av denne planen kom det fram ønske fra lokale kulturkrefter om en arena for kulturaktiviteter.
- En idrettshall legger til rette for mange ulike former for bruk slik et allaktivitetshus også kan fungere. Ved å etablere en idrettshall slik det er beskrevet i vedlegg 11.3 Notat vedr. gymsal/idrettshall på Harestua, kan det samtidig gi rom for at skolen får en større plass som allaktivitetshus gjennom hele dagen hele året. Det gjør at skolen åpnes opp i større

grad enn i dag for et mangfold av bruk og at dagens gymsal gjøres om til et amfi for å kunne presentere ulike kulturelle uttrykk. Dermed vil man også ha redusert den interessekonflikt sambruk av hallen ville kunne medføre.

Dette skal sikre innbyggerne tilgang til kulturarenaer. I planperioden legges det til rette for løsninger som sikrer en fleksibel bruk av hallen.

3.2.6 Idrett

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målmethode
Sikre at alle gis mulighet til å drive idrett og fysisk aktivitet på et nivå som passer den enkelte.	Gi alle som ønsker å utøve idrett og fysisk aktivitet muligheter for dette.	Minimum opprettholde dagens nivå på tilskudd til lag/foreninger og stimulere til samarbeid om aktivitet/anlegg.	Kostrå
	Stimulere til fysisk aktivitet ved å synliggjøre turmuligheter i bo- og nærmiljøet (gang/sykkelveier, stier, gutuer, skiløyper m.v.), i samarbeid med lag og foreninger.	Temakart via Internett er etablert.	Rapportering
	Utvikle nettverk og styrke tverrfaglig samarbeid som fremmer fysisk aktivitet.	Opprette minimum ett tverrfaglig nettverk – f.eks. skole/helse/kultur	Rapportering
	Sikre områder, arealer og anlegg til idrett og fysisk aktivitet	Lunner kommune skal oppnå status som FYSAK-kommune Boområdene og barneskolene skal ha minimum ett tidsriktig nærmiljøanlegg.	Kommunedelplanen

Strategiske valg med begrunnelse

- Det etableres kunstgressbaner uten undervarme på Frøystad og ved Harestua skole.
Fotball er den mest utbredt aktiviteten i kommunen. Kunstgressbane vil utvide døgnet og sesongen i forhold til brukstid. Det forutsettes at det inngås avtaler med aktuelle idrettslag om finansiering, drift og bruk av banene.
- Etablering av kunstgressbane sees i sammenheng med energiløsninger for områdene.
- Initiativtakerne til kunstgressbanene oppfordres til å samarbeide og utveksle informasjon.
- Det etableres idrettshall på Harestua. Planlegging skjer med utgangspunkt i planens vedlegg. Kr 500' skal settes av til å ruste opp gamle gymsalen til bruk for andre kulturformål.
Aktiviteter som er forebyggende og har en positiv virkning i miljøet. Et sentrum må være levende, - det må bo folk i sentrum og det må være aktiviteter i sentrum. Dette underbygger Kommunedelplan Samfunnsutvikling.
- Det skal utredes mulige områder/eiendommer som bør sikres til friluftsmål.

Dette skal sikre allmennheten god tilgang. Det er viktig at kommunen nyttiggjør seg aktuelle tilskuddsordninger.

3.2.7 Andre kulturaktiviteter (kulturkontoret)

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målmetode
Legge til rette for et kulturliv med stor bredde og aktivitet.	Bidra til samarbeid mellom lag/foreninger	Opprette kulturråd eller tilsvarende samarbeidsforum (jfr. Idrettsrådet)	Årsmelding
	Synliggjøring av kulturlivet i kommunen via Internett	Opprette kulturkalender og oppdaterte lister over lag/foreninger	Rapportering
	Kulturelle lag/foreninger skal ha gratis lokaler til sine aktiviteter	Skolelokaler stilles til gratis disposisjon	Utleiereglement

Strategiske valg med begrunnelse

- Kulturkontoret skal ta initiativ til reetablering av et kulturråd eller tilsvarende.
Legge til rette for samarbeid mellom ulike aktører innen kulturformidling.
- Lunner kommune deltar i regionalt samarbeid om temakart.
Dette gir stor uttelling i forhold til kostnadene fordi kommunene samarbeider og regionrådet bevilger partnerskapsmidler. Temakartet kan suppleres med lokal veiviser.
- Det tas initiativ til å etablere felles Kulturkalender for Gran og Lunner kommune.
Gran og Lunner er et felles kulturområde. Kulturkalenderen må være tilgjengelig fra kommunenes hjemmesider.
- Kulturkontoret skal ha som en viktig oppgave å bistå lag og foreninger i forhold til å skaffe økonomiske ressurser.
Kulturkontoret har god kunnskap om hvilke muligheter som finnes.

3.2.8 Frivilligsentral

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målmetode
Initiere, mobilisere og samordne frivillig innsats	Det skal rekrutteres frivillige fra ulike aldersgrupper	De frivillige skal være i alle aldre fra 10 – 80 år	Statistikk
	Det skal ytes frivillig hjelp og gis tilbud til alle aldersgrupper	Mottakere av hjelp skal være representert innenfor alle aldersgrupper	Statistikk
	Frivilligsentralen skal fungere som en møteplass for frivillige ytere og brukere	I løpet av et års drift skal frivilligsentralen ha etablert aktiviteter som skaper møteplassen.	Brukerundersøkelse
	Bidra til integrering og brobygging mellom ulike nasjonaliteter i samfunnet.	Rekruttere frivillige og yte hjelp/gi tilbud til flere nasjonaliteter	Årsmelding
	Bidra til samordning av frivillig innsats	Rutiner for driften av frivilligsentralen er utarbeidet	Dokumentasjon

Strategiske valg med begrunnelse

Det er nedsatt egen arbeidsgruppe for å arbeide med etablering av frivilligsentral. Det nedfelles derfor ingen strategiske valg i denne planen nå.

3.3 Tiltaksplaner

3.4 Tiltaksplan investering

Pri	Tiltak	2011	2012	2013	2014
1/1	Kunstgressbane uten undervarme på Frøystad	2 100			
1/1	Kunstgressbane uten undervarme på Harestua, inkl. aktivitetspark (løpebane, aktivitetsflate, ball-løkke)	2 350			
	Etablering av idrettshall på Harestua		19 000		
	Oppdalen kapell		100		
	Grua kirkegård			4 500	
	Prosjektering utvidelse Lunner kirkegård			350	
	Sum	4 450	19 100	4 850	0

Pri: Prioritet innen planen/prioritet totalt alle planer.

3.5 Tiltaksplan drift

Pri	Tiltak	2011	2012	2013	2014
1/7	20% økning i kjøp av tjenester fra Kulturskolen i løpet av en 4-års periode	55	55	55	55
2/9	Tilbud barn og unge Grua/Harestua	194			
2/9	Red. bevilgning kunstformidling	-86			
2/9	Red. drifts- og anleggsstøtte	-108			
3/19	Temakart	30			
	Drift idrettshall Harestua, ikke beregnet leieinntekter			2 500	
	Sum	85	55	2 555	55

Pri: Prioritet innen planen/prioritet totalt alle planer.

4 Oppvekst

4.1 Sammendrag

For å skape best mulig oppvekstvilkår for barn og unge i Lunner kommune er forebygging, tidlig innsats, helhetlig tenkning og tverrfaglighet sentrale begreper. Målet er å hindre at barn og unge skal komme i situasjoner hvor deres utvikling ikke er optimal eller tar en uønsket retning. Mange kommunale tjenester retter seg mot barn og unge, og det er viktig at disse arbeider godt sammen for å gi barn og unge gode oppvekstvilkår.

Tjenestene må organiseres på en slik måte at vi oppnår best mulig tilbud til brukerne innenfor den økonomiske rammen kommunen disponerer. I tillegg kan organisering være avgjørende i forhold til å styrke fagmiljøer og redusere sårbarheten ved fravær. Lunner kommune har interkommunale tjenester både for flyktningtjenesten, voksenopplæringen og PPT. I planens konklusjoner ønsker en å arbeide for en interkommunal barneverntjeneste for Hadeland.

Helsestasjonstjenesten er forebyggende og har tidlig innsats som grunnleggende element i forhold til sine tjenester. Det er viktig å fange opp flest mulig i de aktuelle gruppene og ha godt tverrfaglig samarbeid med andre tjenester som bør kobles inn. Samarbeid er særlig aktuelt i forhold til skoler, barnehager, barnevern og andre aktuelle instanser som bidrar til å fremme barns utvikling og kan være til støtte for foreldrene og hjemmet.

Barnevernet har som målsetting å forhindre at barn og unge utsettes for forhold som kan skade deres helse eller utvikling. Erfaring tilsier at forebyggende arbeid, også innenfor barnevernstjenesten, gir best effekt. I Lunner er det forebyggende arbeidet i stor grad lagt til andre tjenester, slik at barnevernet i hovedsak først kommer inn i bildet i saker med særlig problematikk. Økt fokus på tidlig innsats fra barnevernets side, krever en styrket bemanning.

Barnehagene er et viktig tjenestetilbud i forhold til tidlig innsats. Det skal satses systematisk på utvikling av basisferdigheter og språkutvikling. Det arbeides aktivt for å heve kompetansen blant barnehagenes ansatte for å fremme tilbudet barnehagene gir sine brukere. Lunner kommune oppfyller den lovfestede retten til barnehageplass.

I skolene er det i ferd med å bli utviklet et forsvarlig system for kvalitetssikring av den opplæring elevene får. Det gjør det mulig å få til en bedre oppfølging av skolene, og vil medføre at tiltak kan settes inn mer målrettet og på et tidligere tidspunkt. Det er foreslått ressurser til økt lærertetthet på småskoletrinnet. Dette er i tråd med prinsippet om tidlig innsats og har fra andre steder gitt positive resultater i forhold til den totale ressursbruken. Et fortsatt fokus på pedagogisk bruk av digitale verktøy er nødvendig for å få full utnyttelse av det utstyret som er skaffet til veie.

Lunner kommune har felles PPT med Jevnaker kommune. Tjenesten utfordres ressursmessig i forhold til å kunne ivareta sine kompetanse- og utviklingsrettede oppgaver i forhold til skoler og barnehager. Det er foreslått en styrking av tjenesten med ett årsverk.

Voksenopplæringen, som er felles for Gran og Lunner kommuner, er en tjeneste i vekst. Veksten er særlig innen minoritetsspråklige elever. For å få til godt faglig samarbeid og praktisk organisering, er det viktig at denne tjenesten kan få lokaler et sted. Dette muliggjøres på Frøystad når Lunner ungdomsskole flytter ut.

Flyktningtjenesten, som også er felles for Gran og Lunner kommuner, øker sin bemanning i forhold til antall flyktninger vi skal ta imot. Det arbeides her aktivt med problemstillinger som boliger, informasjon om det norske samfunn og arbeidsliv.

4.2 Dette vil vi få til

I kapittel 9 er hensikt og mål med de ulike tjenester presentert. I dette kapittelet går en noe lenger i å presentere tiltak som skal gjennomføres for å oppnå målsettingene. En har her lagt vekt på å få fram tiltak som medfører endring i forhold til dagens praksis. Det er ikke nødvendig å peke på alt som gjøres – da ville planen blitt for omfattende. I stedet viser en hvilke endringer og nysatsinger som er nødvendig for å oppnå målene i forrige kapittel.

For hvert tjenesteområde er det angitt tiltak med begrunnelse.

Generelt.

For å skape best mulig oppvekstvilkår for barn og unge og for at disse skal få størst mulig utbytte av de kommunale tjenestene, skal følgende prinsipper ligge til grunn for kommunens tjenesteproduksjon:

- Tidlig innsats
 - Forebygging skal prioriteres
 - Maksimal effekt av innsats
 - Bedret livskvalitet
 - Større mulighet for ønsket utvikling
- Helhetlige tilbud
 - Tverrfaglig samarbeid
 - Hensiktsmessige arenaer for formelt samarbeid
 - Velfungerende samarbeidsrutiner

4.2.1 Helsestasjonstjeneste

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Være pådrivere i forhold til forebyggende og helsefremmende arbeid knyttet til barn og unge i alder 0-20 år, samt vordende foreldre	Alle gravide skal få tilbud om konsultasjon hos jordmor fra tidlig i svangerskapet	Minst 70% gravide kommer til jordmor før uke 20	Statistikk fra helsestasjonen
	Alle førstegangsfødende får tilbud om foreldreforberedende kurs via jordmor eller lege.	> 75% av de førstegangsfødende deltar på foreldreforberedende kurs. Kurset oppleves som nyttig	Statistikk Brukerundersøkelse
	Gravide med behov for spesielle tiltak får etablert tidlig kontakt med helsesøster for særskilt oppfølging	Etablerte rutiner for informasjonsutveksling mellom lege, barnevern, sosialtj., flyktningetj. og helsestasjon fungerer	Statistikk og rapportering i målkart
	Alle barn mellom 0-5 år får oppfølging på helsestasjonen	Alle foreldre med barn i alderen 0-5 blir fulgt opp etter gjeldende helsestasjonsprogram og det reviderte nasjonale programmet "Foreldreveiledning"	Avvik. Statistikk og rapportering i målkart
	Bidra til at barn og ungdom i grunnskolen sikres en sunn fysisk og mental helse	Alle elever i grunnskolen deltar etter program for skolehelsetjenesten. Minst 87% av elevene skal ha gjennomført det anbefalte vaksinasjonsprogrammet.	Statistikk og enkel brukerundersøkelse
	Barn og ungdom får tilgang til helsepersonell på skolen	Helsesøster har fast tilstedeværelse/kontortid på alle grunnskolene i kommunen minst en dag i uken	Rapportering i målkart
	Forebygge uønskede svangerskap og redusere spredningen av seksuelt overførbare infeksjoner.	Fravær av svangerskap blant elever i grunnskolen. Redusere antall smittetilfeller med 10%.	Melde om målsettingen er nådd. Statistikk.

Strategiske valg med begrunnelse

- Det gis tilbud om deltakelse i PIS-grupper for elever med skilte foreldre
Erfaringer med samtalegrupper for elever i barne- og ungdomsskolen som har skilte foreldre har vist seg å være til god støtte og bidratt til selvhjelp i situasjoner som kan være vanskelige.
- Det gis tilbud om helsestasjon for ungdom hele året, som interkommunalt tilbud i samarbeid med Gran kommune
Helsestasjon for ungdom er viktig som et gratis, tilgjengelig tilbud som kan oppsøkes uten timebestilling. Erfaringene med interkommunalt samarbeid med Gran kommune er god
- Det igangsettes et tiltak for tidlig innsats gjennom prosjektet ”Trygge foreldrene kan”.
Målsettingen med dette prosjektet er å bedre barn og unges psykiske og fysiske utvikling ved å etablere ulike veiledningstiltak som myndiggjør og trykker foreldre i foreldrerollen.

4.2.2 Barnevern

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse eller utvikling får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid.	Barn og unge skal ivaretas helhetlig.	Andel barnevernsaker som løses gjennom et tverrfaglig system > 50%	Telle saker
		:	
	Gi rett hjelp i rett tid.	Fravær klagesaker som får medhold Overholde statlige frister for saksbehandling Av de meldinger som resulterer i tiltak løses en større andel i familien	Statistikk Avvik Statistikk
	Barn og foreldre skal oppleve respektfull behandling	Barn / foreldre > 4,7	Brukerundersøkelse
	Barn og foreldre skal oppleve barneverntjenesten som pålitelig	Barn / foreldre > 4,5	Brukerundersøkelse

Strategiske valg med begrunnelse

- Det skal arbeides for en interkommunal barneverntjeneste på Hadeland
En interkommunal barneverntjeneste skaper større fagmiljø, mindre sårbarhet ved fravær, Hadeland er en felles barne- og ungdomsregion (for eksempel en videregående skole og et handelssentrum). Et interkommunalt samarbeid kan omfatte alle tre Hadelandskommunene eller Gran og Lunner kommuner. En interkommunal barneverntjeneste vil få en økt utfordring i forhold til samhandling med barnehage, skole og andre tjenester.
- Bemanningen styrkes, særlig i forhold til forebyggende arbeid og tiltaksarbeid
Økt antall kompliserte saker betinger styrket bemanning i forhold til dagens nivå. Styrket fokus på forebyggende arbeid vil på sikt redusere antall barnevernsaker.
- Foreldreveiledning (se forslag under helsestasjon)

4.2.3 Pedagogisk psykologisk tjeneste

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Bidra til å sikre barns rettigheter til likeverdig opplæring.	Gi konkret anbefaling i forhold til banets behov for tilrettelegging, faglig og sosialt. (Se utredningsrapporter og sakkyndige utredninger).	90 % av foreldresamtalene gjennomføres innen 2 måneder fra henvisningen er ”åpnet”. Hovedtyngden av henvisninger er barn i barnehagealder og årstrinnene 1-5.	Telle antall måneder fra saken ”åpnes” til foreldresamtalen er gjennomført. Statistikk som viser at hovedtyngden av barn henvises før årstrinn 6.
	Gi hjelp på et tidligst mulig tidspunkt i barnets liv/gi hjelp raskest mulig når vanskene har oppstått.		
	Gi barnehagens og skolens personale økt kartleggingskompetanse samt økt kompetanse til å bruke kartleggingsresultatene aktivt i planlegging og tilrettelegging av barnets opplegg, faglig og sosialt	Redusere antall henvisninger for barn med <i>moderate</i> lese, skrive- og matematikkvansker.	Telle antall henvisninger vedr. målgruppen.
	Gi barn/foreldre og barnehagens/skolens personale konstruktive verktøy for mestring av hverdagens utfordringer.	Redusere antallet barn/foreldre/ fagpersoner som ber om veiledning i forhold til barns faglige- og sosioemosjonelle vansker av <i>moderat</i> karakter.	Telle antall saker.

Strategiske valg

- Bemanningen styrkes, særlig i forhold til å kunne ivareta sine kompetanse- og utviklingsrettede oppgaver i forhold til skoler og barnehager.
Økt antall saker binder PPT opp i utredningsarbeid. En styrking av tjenesten gir muligheter for veiledning og utvikling av skoler og barnehager og setter de i stand til, på egen hånd, å sette inn innsats tidlig.

4.2.4 Barnehage

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Gi et trygt omsorgs- og læringstilbud, i samarbeid med barnets hjem, som fremmer barnets utvikling.	Trivsel	Trivselsscore > 5	Brukerundersøkelse
	Utvikling av basisferdigheter.	Andel barn som tilegner seg ferdigheter i tråd med rammeplanen > 80%	Avvik i forhold til kartleggingsverktøyene
	Individuell språkutvikling.	Andel barn som når avklart mål på språkutvikling > 80%.	Avvik i forhold til kartleggingsverktøyene Alle med og TRAS
	Effektiv ressursutnytting.	Korrigerte oppholdstimer pr. årsverk (produktivitetsindikator) tilsvarende landsgjennomsnittet.	BASIL (rapporteringssystem som har overtatt for KOSTRA)
	Åpningstid tilpasset foreldrenes behov.	Tilgjengelighetscore > 4	Brukerundersøkelse

Strategiske valg med begrunnelse

- Det skal ved planlegging av utbyggingsområder planlegges tilstrekkelig kapasitet i forhold til barnehager
Det er i loven hjemlet rett til barnehageplass. Dette må ivaretas når nye utbyggingsområder planlegges.
- Bemanningen i barnehagene økes i forhold til dagens nivå.
Muligheter for økt bemanning i Lunnens barnehager må vurderes fortløpende. Det er ved planens vedtak rom for å øke bemanning, styrke styrerfunksjonen og opplegget knyttet til barn som har behov for spesialpedagogiske tiltak.
- Det skal fortsatt satses på kompetansehevede tiltak.
Det prioriteres kompetanseheving som gjennomføres etter en helhetlig plan på regionalt nivå.
- Det skal etterstrebtes å rekruttere menn til barnehagene.
Det er viktig at barn har voksne rollemodeller av begge kjønn.
- Det gjennomføres systematisk kartlegging og oppfølging av barns språkferdigheter.
Som et ledd i å sikre tidlig innsats i forhold til lese- og skriveferdigheter, jfr. lese- og skriveopplæringsplanen for Lunner kommune. Dette skal øke barnas språkforståelse. Tilsvarende program utarbeides i forhold til tall- og regneforståelse.

4.2.5 Skole

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Sikre barn og unges rettigheter til en likeverdig opplæring av høy kvalitet.	Oppnå definerte læringsmål for den enkelte elev.	Andel elever på nivå 2 eller bedre for barnetrinn og nivå 3, 4 og 5 for u-trinn, er 5 % bedre enn gj.snitt for de 3 siste år på nasjonale prøver. Andel elever som scorer over kritisk grense på utvalgte indikatorer i de obligatoriske kartleggingstestene > 80%.	Resultat av nasjonale prøver. Obligatoriske kartleggingstester
	Alle elever skal ha et trygt og trivelig skolemiljø	Trivselsindikator > 4,5 og mobbeindikator = 1	Elevundersøkelsen
	Gjennom tilpasset opplæring sikre at elevene opplever variert og motiverende undervisning	Motivasjonsindikator > 4,5 og veiledningsindikator > 4,0	Elevundersøkelsen
	Elevene har utviklet digital kompetanse	Gjennomføre vedtatt IKT-plan	Rapportering gjennom skolens kvalitetssikringssystem
	Flest mulig elever skal gjennom tilpasset opplæring ha tilfredsstillende utbytte av den ordinære undervisningen	Andel elever med spesialpedagogisk vedtak er tilsvarende nasjonalt nivå	GSI - statistikk

Strategiske valg med begrunnelse

- Implementere og videreutvikle et helhetlig forsvarlig system for kvalitetssikring og tilpasset opplæring i skolen ut fra §13-10 i opplæringsloven, jfr. Kvalitetskommuneprogrammet. Herunder ”Plan for kvalitetssikring av lese- og skriveopplæringen i Lunner kommune”, rutiner for overganger fra barnehage til grunnskole og videregående skole, systematisk utvikling og oppfølging av elevenes læringsmiljø og et program for skolebasert vurdering.
Opplæringsloven pålegger kommunene å etablere et slikt helhetlig system for oppfølging av kvaliteten i skolene. Det vil sikre skoleeier mulighet til å avdekke og følge opp områder som trenger tiltak samt spore opp velfungerende tiltak som kan spres til andre. Det vil gå inn som en integrert del av kommunens mål- og rapporteringssystem og være et av de områdene som har fokus gjennom Kvalitetskommuneprogrammet. Tilsvarende plan for kvalitetssikring av tall- og regneopplæring planlegges.
- Videreutvikle pedagogisk bruk av skolenes digitale verktøy
Vedtatt IKT-plan må følges opp. Viktig å gjennomføre tiltak som kan bidra til å holde trykket oppe på dette området. Sikre ressurser til IKT-kontakter på skolene.
- Sikre at skolen har personale med riktig kompetanse, ut fra skolenes behov, gjennom systematisk arbeid med rekruttering og kompetanseutvikling.
Personale med god kompetanse er et vesentlig bidrag til å få grep på tilpasset opplæring. Den nasjonale styringen blir sterkere og kommunen må utnytte de føringer som legges fra nasjonalt hold. Videre gjennomføring av Kunnskapsløftet og ønske om tidligst mulig innsats forutsetter målrettet arbeid med rekruttering og kompetanseutvikling.
- Videreutvikle og kvalitetssikre systemet for spesialpedagogiske vedtak
Sikre at alle elever i kommunen med spesielle behov får en likeverdig behandling uavhengig av hvilken skole de går på. Det skal være fokus på at problemstillinger avdekkes og innsatsen settes inn så tidlig som mulig. I denne sammenhengen betyr det at en over tid flytter ressursbruken fra ungdomsskoletrinnene til barnehage og de første trinnene i barneskolen. I en overgangsperiode vil dette medføre økt resursbruk totalt, da en både må iverksette tidlige tiltak og samtidig sikre et godt tilbud til de som i de nærmeste årene går på ungdomsskolen. Dette må hensyntas i budsjettarbeid de kommende årene selv om det ikke ligger inne i denne planen med konkrete beløp.

- Utvikle en ordning hvor alle elever i Lunner skal ha mulighet til å kunne evaluere sin egen lærer.
Som et ledd i å styrke dialogen mellom elev og lærer, samt styrke elevmakten i skolen bør elever ha mulighet til å kunne gi en skriftlig og anonym tilbakemelding om hvordan man oppfatter faglig og sosialt. Resultatene bør være med i en videre vurdering av situasjonen mellom hjem, skole og elev.

4.2.6 Skolefritidsordning (SFO)

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Et frivillig aktivitetstilbud til barn på 1. til 4. klassetrinn som trenger omsorg og tilsyn utenom skoletiden og til barn med særlige behov på 1. til 7. klassetrinn.	Åpningstider tilpasset foreldrenes behov	Foreldrenes tilfredshet med åpningstidene > 4,5	Brukerundersøkelse
	Foreldre og barn skal oppleve tilbudet som trygt	Foreldrenes opplevelse av tilbudet som trygt => 5,0	Brukerundersøkelse (kategori "Resultat for brukeren")
	Barn i SFO skal kunne få tilbud om leksehjelp	Alle som ønsker det skal få tilbud om leksehjelp i tilknytning til SFO. Det igangsettes en egen leksehjelpordning fra høsten 2010.	Rapportering via målkart
	SFO skal ha effektiv ressursbruk	Netto driftsutgifter pr. bruker < landsgjennomsnitt	KOSTRA

4.2.7 Voksenopplæring

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Gi voksne som har rett på grunnskoleopplæring tilpasset opplæring i de fag det er behov for.	Alle som har behov for grunnskoleopplæring skal kjenne til tilbudene som finnes og motiveres for deltakelse	Etablerte rutiner for samarbeid med NAV, OPUS og andre aktuelle samarbeidspartnere fungerer	Rapport i målkart
	Gjennomføre eksamensrettet grunnskoleopplæring for voksne	Øke deltakerantallet i forhold til foregående år	GSI-rapportering
Gi voksne som har rett på spesialundervisning opplæring som bidrar til å bedre livskvaliteten for den enkelte.	Gi spesialundervisning der dette medfører nye kunnskaper og ferdigheter som bidrar til økt livskvalitet	Gjennomføre utarbeidede IOP'er.	Avvik
	NIR-registrerte innvandrere melder seg opp til nasjonale norskprøver for fremmedspråklige	70 % av de oppmeldte skal bestå norskprøve 2 eller 3	Analyse av resultater av norskprøvene
Styrke nyankomne innvandreres mulighet til utdanning og deltakelse i yrkes- og samfunnslivet.	NIR-registrerte innvandrere som skal begynne på videregående skole har tilstrekkelig norskkunnskaper	Alle som skal inn på videregående skole har bestått norskprøve 3 skriftlig og muntlig	Analyse av resultater av norskprøvene
	NIR-registrerte innvandrere skal ha god kjennskap til norsk kultur og samfunnsliv	Alle skal få nødvendig undervisning på eget morsmål	Teller antall deltakere

Strategiske valg med begrunnelse

- All voksenopplæring samlokaliseres til Frøystad når Lunner Ungdomsskole flytter til nåværende Roa vgs. (Jfr. vedtak i Lunner kommunestyre)
Dette vil bidra til å styrke personalets muligheter for faglig samarbeid og sikre at skolens ledelse får bedre mulighet til løpende kontakt med hele personalet.
- Videreutvikle personalets kompetanse når det gjelder undervisning av minoritetsspråklige elever.
Personale med god faglig og sosial kompetanse når det gjelder undervisning av fremmedspråklige vil bidra til å kvalitetssikre opplæringa.
- Synliggjøre mål og delmål for elevene, og utvikle gode rutiner for jevnlig vurdering av den enkelte elev.
Dette vil bidra til at alle elever får en bedre forståelse av målet med undervisninga og hva som kreves for å nå målet. Forhåpentligvis vil dette føre til at elevene i større grad tar ansvar for egen læring.

4.2.8 Flyktingtjeneste

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Bosette og kvalifisere flyktinger til deltakelse i samfunnet	Flyktinger skal i jobb eller ordinær utdanning	50% har nådd målsettingen innen det har gått 6 mnd. etter endt introduksjonsprogram	Brakerundersøkelse (intervju)
		70% har nådd målsettingen innen integreringsperioden på 5 år.	Internt kontrollsystem
	Flyktingene skal kunne nyttiggjøre seg det kommunale tjenestetilbud på linje med øvrige innbyggere	Flyktingtjenesten får ikke negative tilbakemeldinger vedr. kommunale tjenester	Registrere negative tilbakemeldinger
	Flyktingbarn/-unge skal kunne være deltakere i fritidsaktiviteter	75% av barn og unge <u>fom 1 klasse</u> tom 18 år skal i integreringsperioden delta i organisert aktivitet	Spørreundersøkelse

Strategiske valg med begrunnelse

- Bemanning økes med 1,5 årsverk i 2009 knyttet til vedtak om økning av bosetting i både Gran og Lunner kommuner
- Utrede om og evt. hvordan kommunen kan bidra til å skaffe boliger til flyktinger
Med økt antall flyktinger vil det kunne være behov for at kommunen skal kunne tilby egne boliger til disse. Det private markedet er uforutsigbart og kan medføre at kommunen selv bør kunne tilby noen boliger. Lunner boligstiftelse er en samarbeidspartner når det gjelder boliger og må således tas med i denne sammenheng.
- Det skal drives aktivt informasjonsarbeid ut mot frivillige lag og foreninger for å få flere barn og voksne til å bli aktive deltakere på disse arenaene
At flyktinger blir aktive i lag og foreninger bidrar til at disse blir lettere integrert i lokalsamfunnet.
- Det skal satses på mer informasjon til flyktinger om arbeidslivet, rettigheter og plikter, gjennom samarbeid med ulike aktører. Som eksempler kan nevnes bedrifter og yrkesorganisasjoner.
Det er viktig at flyktinger kjenner både rettigheter og plikter i arbeidslivet, og at de på denne måten kan få en aktiv rolle på sine arbeidsplasser.
- Det skal etableres psykisk helsekontroll av alle nyankomne flyktinger. Dette må skje i samarbeid med kontor for psykisk helse evt. helsestasjonen.
For å oppdage på et tidlig tidspunkt om ankomne flyktinger trenger særlig oppfølging i forhold til psykisk helse er det viktig at det etableres system for psykisk helsekontroll av nyankomne flytninger. Dersom det avdekkes behov for oppfølging, kan det i løpet av første år søkes om midler til dette arbeidet fra IMDI.
- Det skal gjennomføres seminarer/informasjonsmøter/foreldreveiledning om aktuelle temaer, for eksempel vold i familien, ytringsfrihet, likestilling og ære.

Det er viktig å øke kunnskapen til flyktningene i forhold til tema som vold i familien, ytringsfrihet, likestilling og ære. Dette fordi praksis i noen av de land hvor flyktningene kommer fra er annerledes enn det som er lovlig eller vanlig akseptert i det norske samfunn.. Disse seminarene gjennomføres i samarbeid med andre tjenester i kommunen.

4.3 Tiltaksplaner

4.3.1 Tiltaksplan investering

Pri	Tiltak	2011	2012	2013	2014
Vedtatt	Ombygging Frøystadanlegget og rehabilitering av Roa vgs	2 000	15 000	14 000	1 500
Vedtatt	Kjøp av Hadeland vg. skole avd. Roa		23 300		
1/9	Oppgradering og utarbeidelse av utearealene på Gamleskolen barnehage	800			
Sum		2 800	38 300	14 000	1 500

Kommentar tiltaksplan investering:

Høsten 2010 iverksettes arbeidet vedr disponering og bruk av Frøystadanlegget og Roa videregående skole. Arbeidet skal skje med bakgrunn i vedtaket om at Lunner ungdomsskole skal flyttes til dagens Roa videregående skole. Arbeidet må også hensynta vedtaket om ungdomsskolestruktur i sin helhet.

Arbeidet skal skje ved at brukergrupper ledet av Prosjektleder fra Bygg og eiendomstjenesten fremarbeider forslag til disponering. Videre må det lages forslag til budsjett og fremdrift med utgangspunkt i kommunens vedtatte lånerammer og hensyntatt andre kommunale investeringer.

Roa videregående skole:

Arbeidsgruppa ser på hvordan anlegget tilpasses ungdomsskoledrift og hvor store arealer dette vil kreve. Videre innarbeides forslag fra kulturplanen så langt dette lar seg gjøre.

Frøystadanlegget:

Det er tidligere vedtatt at Voksenopplæringen og Flyktningtjenesten skal lokaliseres på Frøystad når ungdomsskolen flytter. I tillegg ble dagaktiviteter vedtatt flyttet til Frøystad fra april 2009. Ungdomsskolens behov må også vurderes i denne sammenhengen, eks bruk av svømmehall. Arbeidsgruppa må avklare hvilket plassbehov disse tjenester vil kreve.

Ved eventuelt ledig kapasitet kan andre tjenester vurderes lagt til Frøystad. Dette kan være barnehage som en underavdeling til Roa barnehage, lokaler til en del av Frivillighetssentralens drift. Videre vurderes ytterligere forslag fra kulturplanen som ikke blir lagt til Roa videregående skole.

Overbyggende for begge arbeidsgrupper:

Prosjektleder koordinerer arbeidsgruppene mht både disponering og budsjett/ fremdrift. Prosjektleder rapporterer til kommunens ledergruppe.

Arbeidet må ha spesielt fokus på følgende hovedelementer:

- Gode brukerprosesser skal sikres
- Investeringer må tilpasses vedtatte investeringsrammer
- Fremdrift i forhold til frigjøring av Roa videregående og tilpasset drift av de ulike tjenester
- Budsjett og fremdriftsplaner må foreligge ved rullering av sektorplaner i mars 2011.

- Konsekvenser mht driftsbudsjett skal også legges frem i mars 2011.

I tillegg skal det fremlegges forslag på:

- Salg evt. disponering av dagens lokaler for Flyktningtjenesten og kontorer VO
- Salt evt. disponering av Kløvertun og Fagerheimen.

4.3.2 Tiltaksplan drift

Pri	Tiltak	2010	2011	2012	2013	2014	Merknad
F	Bassengdrift 6 mnd i 2010 og deretter 9 mnd pr år	164	164				
F	Leksehjelp 1 4 trinn iht statsbudsjettet	316	379				
F	Utvidet undervisningstimetall 1 – 7 trinn iht statsbudsjettet	104	125				
1/1	Økte kostnader (pukkelkostnader) som følge av å flytte tiltak til tidlig innsats.	400	200				
2/4	Ny stilling til PPT		600				
	Ny stilling som helsesøster i 100% stilling	500					
	Økte ressurser barnehagesektoren (inkl. overføringer til private barnehager) ¹⁾	4000					
	Psykisk helsekontroll for alle flyktninger ved bosetting	30					
	Økt bemanning knyttet til barnevern	500					
	Svømmekjøring og ekstra lærertimer svømming	55					
	Sum	6069	1468	0	0	0	

1) Budsjettmessig økning forutsatt innenfor 2009- nivå på kommunal egenandel og statlige overføringer

5 Omsorg

5.1 Sammendrag

Lunner kommunes visjon: ”Det gode liv lever vi bedre i Lunner kommune. Nær naturen – nær byen!” gjelder ikke bare friluftsmuligheter og gode botilbud. Det gjelder i høyeste grad trygghet for at en får de omsorgstilbud en trenger, avhengig av individuelle behov. For noen vil disse behovene vare hele livet, mens de for de fleste av oss vil tilta etter hvert som alderen øker.

Bygget på data fra SSB viser en befolkningsframskriving fram til 2025 at vi får økning i antall eldre over 80 år fra ca. 2020. Det vil bestandig være noe usikkerhet knyttet til slike framskrivninger, men det er det beste utgangspunktet vi har for vår planlegging. Dette innebærer at vi bør bruke tida fram til dette slik at vi kan møte utfordringene knyttet til disse demografiendringene på en best mulig måte.

Det er viktig å dimensjonere tilbudene slik at en kan gi gode tilbud til de som skal ha det, med en best mulig utnyttelse av både teknologi og kompetanse. Planen fastlegger at vi skal ha ett sykehjem i kommunen, beliggende slik som i dag som en del av Lunner omsorgssenter. Det skal legges til rette med somatiske langtidsplasser innenfor dagens bemanning. Det vil da være rom for å utvide kapasiteten innenfor de fysiske rammebetingelsene etter hvert som behovene øker. Sykehjemmet skal legge til rette for god palliativ omsorg, smittevern og sterk skjerming. Det er i planperioden foreslått å styrke tilsynslegefunksjonen ved sykehjemmet.

Det skal legges til rette for at innbyggerne skal kunne bo lengst mulig i sitt eget hjem. Dette innebærer at hjemmebaserte tjenester skal prioriteres der dette er hensiktsmessig. Dette innebærer også bruk av avlastningstilbud, brukerstyrt personlig assistent og støttekontaktilbud. Videre ser at etablering av omsorgsboliger i tilknytning til sykehjemmet gjør at personer kan bo i eget hjem samtidig som de kan gjøre seg nytte av de fasiliteter og den trygghet som sykehjemmet kan bidra med.

Tilbudet innen psykisk helse er i dag spredt på fire steder med boliger på Lunner og Kalvsjø, kontor for psykisk helse på rådhuset og dagtilbud på Bergosenteret. Dette gir ingen optimal løsning i forhold til brukerne. Planen foreslår å omdisponere Bergosenteret ved byggingen av omsorgsboliger ved Lunner omsorgssenter. Bergosenteret kan da bli et psykiatrisenter med både boliger, dagtilbud og kontor for psykisk helse. Dette muliggjør et 24 timers tilbud også for personer som ikke bor der. Det skaper også et faglig miljø som kommer brukerne til gode.

Et viktig grep i forhold til å møte framtidens omsorgsbehov vil være forebyggende arbeid. Her vil både fysioterapi- og ergoterapitjenester være sentrale elementer. Det foreslås også å utrede etablering av et tverrfaglig sammensatt forebyggende team, og gjerne i et samarbeid i regionen. Også andre tiltak tenkes som aktuelle å kunne løse sammen med andre kommuner. Som eksempler her kan nevnes etablering og drift av ulike typer boliger. Mange av de aktuelle tiltakene kan sees i sammenheng med samhandlingsreformen dersom denne blir vedtatt gjennomført. Imidlertid kan dette også finne sine naturlige løsninger gjennom endringer i kommunestrukturen.

Et av de store tiltakene som planen foreslår er etablering av barnebolig og avlastning på Harestua. Dette er helt nødvendige tjenester til personer og deres familier som kommunen har ansvaret for. Etableringen samordner både barneboliger, avlastning og boenheter som i dag er lokalisert til Røyskattlia. Dette ivaretar også nye brukere.

Gode dagtilbud bidrar til en meningsfull hverdag. Det foreslås utvidelse av slike tilbud for flere grupper. Dette er nødvendig i forhold til blant annet å kunne ivareta nye brukere.

Dette er ingen fullstendig oversikt over de strategiske valg, målsettinger og tiltak som planen foreslår, men et lite blikk inn i noen viktige temaer hvor planen peker ut en retning og tar grep. Omsorg handler om livskvalitet og trygghet for den enkelte og deres familier, og her er ”velferdskommunens” bidrag sentrale.

5.2 Dette vil vi få til

- Kommunene på Hadeland velger å samarbeide om oppfølgingen av Samhandlingsreformen. Dette gjøres gjennom et felles prosjekt.
Samhandlingsreformen gjelder svært mange av tjenestene innen pleie og omsorg. Det vil være naturlig at flere kommuner går sammen om løsning av oppgaver.

5.2.1 Omsorg i institusjon

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Tilbud for personer med behov for 24 timers bistand, som ikke kan bo i eget hjem	Tilbud om korttids- og avlastningsopphold for de som har behov	Tilbud for korttidsopphold innen 3 uker, for avlastning innen 4 uker	Avvik
	Tilbud om langtidsopphold til de som har behov	Max 3mnd ventetid (etter fattet vedtak)	Avvik
	Individuelt tilbud ihht kvalitetsforskriften	Alle har tilbud om enerom	Avvik
	Brukerinnflytelse	Påvirke tilbudet/ innhold > 3,5 Tilfredshet i forhold til aktivitetstilbud > 2,5	Brukerundersøkelse Pårørendeundersøkelse
	Brukerne skal få kvalitativt gode tjenester	Kvalifisert bemanning hele døgnet jfr. vedtatt standard. 40% av årsverkene med høgskoleutdanning og 50% av årsverkene med fagutdanning. Alle pasienter skal ha individuell tiltaksplan Fravær av avvik når det gjelder medisinerings Tilfredshet med tjenestene > 3	Antall døgn uten avvik Rapport lønssystem Rapport fra elektronisk pasientjournal Lokal registrering Brukerundersøkelse
	Tilsynslegetjeneste som sikrer forsvarlig oppfølging av den enkeltes helsetilstand	Tilgjengelig legetjeneste 20 min/uke pr. pasient, - totalt 60 t/mnd	Fravær av avvik, månedlig registrering

- Alle måltall i forhold til brukerundersøkelser er relatert til skala 1 – 4

Demensomsorg

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Gi individuelt tilpasset tilbud til pasienter med demenssykdom i og utenfor institusjon	Gi et spesialisert og kvalitativt godt omsorgstilbud	35 % av de ansatte har spesialkompetanse innenfor demens	Kompetanseoversikt Bruker/pårørendeundersøkelse
	Alle som har behov for avlastning, skal ha jevnlig tilbud	Tilbud innen 3 uker	Lokal statistikk
	Tilrettelagt dagtilbud for alle med behov inntil 5 dager per uke	Alle med behov får tilbud	Lokal statistikk
	Bruker-/pårendeinnflytelse	Påvirke tilbudet/innhold > 3,5 Tilfredshet i forhold til tjenestetilbudet > 3,5	Bruker- og pårendeundersøkelse

Strategiske valg

Plasser for langtidspasienter

- Lunner kommune skal ha ett sykehjem, beliggende slik som i dag som en del av Lunner omsorgssenter.
I forhold til kommunestørrelse og innbyggertall er et sykehjem i kommunen nok. Det er store krav både i forhold til kompetanse og teknologi, og et slikt tilbud bør derfor være samlet et sted.
- Endre 11 plasser for pasienter med ”lett” pleiebehov til 4 somatiske langtidsplasser i 2011.
Behovet i dag er ordinære somatiske langtidsplasser. De som var brukere av plasser med lav bemanning har i dag behov for ordinære somatiske plasser. Dette er pr. i dag 7 pasienter. Innen dagens bemanning er det rom for å drifte 4 somatiske langtidsplasser. Dette gir totalt 50 plasser på sykehjemmet.
- Det vises til ovenstående punkt. Resterende 7 plasser kan i 2012 vurderes benyttet til kortids-/avlastnings-/trygghetsplasser.
Å kunne tilby slike plasser ved behov skaper mindre trykk på langstidsopphold i institusjon. Det er viktig å kunne vurdere behovet fortløpende slik at en kan tilpasse tjenestene etter det reelle behovet.
- Det etableres et flerbruksrom for å ivareta palliativ omsorg, smittevern og sterk skjerming. Dette krever omdisponering av rom og noe ombygging. Kostnader må beregnes for budsjettering i 2012.
I henhold til Kvalitetsforskriften skal kommunen kunne ivareta pasienter innen nevnte områder. Dette er viktig både i forhold pasientene selv, pårørende og miljøet forøvrig.

Avlastning/barnebolig

- Barnebolig og avlastning skal tilveiebringes av Lunner Boligstiftelse. Dette skal gi til sammen 8 plasser, 6 plasser til avlastning og 2 plasser til barnebolig.
Dette dekker behovet vi i dag har til barnebolig og avlastning. Dette reduserer behovet for å benytte privat avlastning. Det planlegges bygget på Harestua i tilknytning til bygging av boliger som skal erstatte boenheter i Røyskattlia. Dagens Røyskattlia omdisponeres av Lunner Boligstiftelse. Dette tiltaket samlokaliserer barnebolig, avlastning og omsorgsboliger, og gir et økt tilbud ved at nye brukere kommer inn. Det budsjetteres kun driftsutgifter til 1 barnebolig fra 2011.

- Avlastning skal gis døgkontinuerlig hele året.
Dette medfører en økning av tilbudet ved at det gis avlastning både på høytidsdager og hele sommeren. Rettigheten i forhold til avlastning er prøvd gjennom klagesaker. Økte kostnader budsjettert fra 2011.

Rehabilitering

- Rehabilitering utredes som et interkommunalt samarbeid.
Lunner kommune vurderes som for liten til å ha en egne rehabiliteringsavdeling. Interkommunalt samarbeid bør utredes, om mulig som en del av samhandlingsreformen.

5.2.2 Hjemmebaserte tjenester

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Bistand som bidrar til at personer med behov for pleie etc blir boende i eget hjem/ utenfor institusjon	Trygghet/ forutsigbarhet	Alle opplever tilstrekkelig trygghet og forutsigbarhet ifht mottatt tjeneste > 3 Tilgjengelighet til tjenesten > 3,5 Fravær av søknader om institusjonsplass hvor søker ikke fyller vilkårene for institusjonsplass	Brukerundersøkelse Brukerundersøkelse Antall avslåtte søknader
	Kvalitativt godt tilbud	Kvalifisert bemanning hele døgnet jfr. vedtatt standard. 40% årsverk med høgskoleutdanning og 50% årsverk med fagutdanning Andel pasienter hvor tiltak i individuell tiltaksplan gjennomføres > 80% Brukernes helhetlige inntrykk av tjenesten >3	Antall døgn uten avvik Rapport lønssystemet Rapportering av avvik Brukerundersøkelse
	Brukerinnflytelse	I hvilken grad har du opplevd å påvirke innholdet i tjenesten du mottar > 3,5	Brukerundersøkelse
	Alle som har behov for det skal gis støttekontakt, brukerstyrt personlig assistanse, avlastning og omsorgslønn	Ingen klager som gis medhold av fylkesmannen	Telle antall klager som får medhold

Strategiske valg

- Hjemmebaserte tjenester skal prioriteres.
Det skal prioriteres å gi tjenester som hjemmebaserte tjenester der dette er hensiktsmessig. Dette er laveste effektive tjenestenivå og bidrar til at den enkelte kan bli boende lengst mulig i eget hjem. En evt. økning skal skje etter administrativt vedtatt bemanningsnorm.
- Avlastning skal primært gis i kommunal avlastning og i tilbud under Inn på Tunet (Grønn Omsorg).
Avlastning gitt i kommunal regi er en tjeneste hvor vi har god oversikt over innholdet i tjenesten. Inn på Tunet kan utvikles til et godt supplement til dette. Det kan søkes prosjektmidler til å utvikle et slikt samarbeid.
- Det skal utredes om Brukerstyrt personlig assistent (BPA) skal være en kommunalt organisert tjeneste eller om vi som i dag skal kjøpe tjenesten. Det vurderes i denne sammenhengen hvor tjenesten bør være organisert.
Det bør vurderes om den organiseringen vi i dag har er kostnadseffektiv. Kjøp av tjenesten krever bruk av anbud.
- Støttekontakt-tilbudet skal i større grad organiseres for grupper knyttet til aktiviteter, og det skal utvikles et samarbeid med frivillige organisasjoner.
Dette skal bidra til at den enkelte bruker utvikler selvstendighet i forhold til sosiale arenaer/ aktiviteter.
- Det utredes etablering av et forebyggende team. Dette vil også kunne ha en funksjon som ivaretar oppgaver som kunne legges til en helsestasjon for eldre. Dette vurderes i sammenheng med samhandlingsreformen.
Forebygging vil bidra til en bedret livskvalitet og at behovet for kostnadskrevende tjenester utsettes.
- Transport. Biler må anskaffes slik at en sikrer riktig antall og fornyelse av bilparken. Det skal utredes om biler skal kjøpes eller leases. Det bygges carporter for bilene i hjemmetjenesten.
For å få en effektiv hjemmetjeneste er det viktig at en har gode biler i tilstrekkelig antall. Bilene bør kunne brukes uten stor forberedelse, noe som gir mer tid til tjenesteyting. Dette er bakgrunnen for å bygge carporter.

5.2.3 Omsorg i bolig (TT)

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Mennesker med nedsatt funksjonsevne (fysisk og eller psykisk) får mulighet til å leve og bo selvstendig og til å ha en aktiv og meningsfylt tilværelse i fellesskap med andre. Så lenge de kan nyttiggjøre seg tilbudet.	Tilbud til de som har behov	Ingen på venteliste	Avvik
	Individuelle tiltaksplaner følges opp	Ingen avvik	Lokal statistikk
	Riktig administrasjon av medikamenter	Ingen avvik	Registreringer
	Påvirkning på egen hverdag	>3,5	Bruker- og pårørendeundersøkelse
	Differensiert dagtilbud for alle	Andel brukere som benytter dagtilbudet >80%	Registrere bruk av dagtilbud
	Trivsel i dagtilbudet	>3	Bruker- og pårørendeundersøkelse
	Andel medarbeider med høyskoleutdanning	>40%	Lønnsystemet

Strategiske valg

- Det bygges omsorgsboliger med 12 enheter i tilknytning til omsorgssenteret i 2012. Disse skal erstatte omsorgsboliger ved Bergosenteret slik at Bergosenteret kan disponeres til psykisk helse.
Å lokalisere omsorgsboliger i tilknytning til sykehjemmet gjør at beboerne i omsorgsboligene kan gjøre seg nytte av fasiliteter som kjøp av middag og aktivitetstilbud ved sykehjemmet. Den bemanning og kompetanse som finnes på sykehjemmet bidrar også til trygghet og kan føre til at behovet for ordinær sykehjemsplass utsettes.
- Behovet for bofellesskap for demente i tilknytning til Los, inkl. dagtilbud for demente hjemmeboende, skal finne sin løsning etter at interkommunalt samarbeid innen pleie- og omsorgssektoren er vurdert.
Intensjonene i forslag til samhandlingsreform underbygger dette.
- Utrede behovet for og drift av ulike typer boliger, for eksempel rus, psykiatri med mer. Sees i sammenheng med samhandlingsreformen.
Dagens løsning er kjøp av private plasser som koster mer enn tilbud i egen regi.

5.2.4 Psykisk helse

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Tjenestetilbud til mennesker med psykiske lidelser, skal fremme uavhengighet, selvstendighet og evnen til å mestre eget liv	Trygghet og forutsigbarhet	Tilgjengelighet til tjenesten 24 timer Udekket behov for omsorgsbolig < 5 personer	Brukerundersøkelse Venteliste
	Aktivitetstilbud som bidrar til sosial trening og styrket egenomsorg	Andel brukere som benytter dagaktivitetstilbud > 30% Tilbud 5 dager pr. uke	Lokal statistikk Brukerundersøkelse
	Brukermedvirkning	Påvirkning av tjenestetilbudet >3,5	Brukerundersøkelse

Strategiske valg

- Bergosenteret omdisponeres til boliger, dagtilbud og kontor for psykisk helse.
Samlokalisering har både fordeler i forhold til effektiv ressursbruk og tilgjengelighet/utvikling av tjenestetilbudet. Et samlet tilbud vil være tilgjengelig 24 timer i døgnet for våre innbyggere med behov for denne tjenesten. Det å samle tjenestetilbudet bidrar til et godt og større faglig miljø som letter rekruttering av fagpersoner og mulighet for ønsket stillingsstørrelse.

5.2.5 Differensierte dagtilbud

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Gi brukerne en meningsfull hverdag, som bidrar til forebygging og sosialisering.	Gir dagtilbud tilpasset ulike grupper behov.	Antall differensierte tilbud > 4	Statistikk

Strategiske valg

- Dagaktivitetstilbudet for eldre og uføre ved Bergo-senteret ses i sammenheng med dagaktivitetstilbud på Los, alt. Frøystad, og evt. på Harestua.
Et dagtilbud kan være et godt forebyggende tiltak som bidrar til en meningsfull hverdag og utsette behovet for mer omfattende omsorgstjenester.
- Dagtilbudet, fortrinnsvis til psykisk utviklingshemmede, på Frøystad skal utvides i takt med økt behovet i brukergruppa.
Antall brukere i denne gruppa øker med ca. 1 person i året. Dette er yngre brukere som har andre behov for aktivitet enn nåværende brukere. Frøystadanlegget vil kunne gi muligheter til å gi et godt dagtilbud.
- Dagtilbud for personer med psykiske problemer gis på Bergosenteret 5 dager pr. uke.
Dette under forutsetning av at Bergosenteret omdisponeres til psykiatri. Dette vil kunne gi muligheter for økte tjenester.
- Det utredes dagtilbud innen Inn på tunet (grønn omsorg)
Dette skal bidra til et mer differensiert tilbud slik at tilbudet blir bedre og kan favne flere.

5.2.6 Sosialtjeneste

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Fremme økonomisk og sosial trygghet, bedre levevilkårene for vanskeligstilte, bidra til økt likeverd og likestilling og forebygge sosiale problemer. Bidra til at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig og til å ha en aktiv og meningsfylt tilværelse i fellesskap med andre.	Sosialtjenesten skal gi opplysning, råd og veiledning som kan bidra til å løse eller forebygge sosiale problemer.	>3,5 i forhold til opplevd respektfull behandling	Brukerundersøkelse
	Økonomisk rådgivning	Tid fra henvendelse til saksbehandling starter < 14 dager	Egen statistikk
	Bidra til å redusere fattigdom gjennom økonomisk sosialhjelp og Kvalifiseringsprogrammet.	Alle som henvender seg skal få sin sak ferdigbehandlet innen 4 uker	Statistikk
	Alle som er brukere av tjenesten som har rett til og ønsker individuell plan, skal få det.	100% måloppnåelse	Lokal statistikk

Strategiske valg

- Videreføre prosjektet med ungdomkontakt på Hadeland
Dette for å forebygge rus, spillavhengighet, psykiske problemer hos ungdom og unge voksne med påfølgende behov for sosiale tjenester.
- Videreføre prosjektet med boveiledere i sosialtjenesten
Dette for å øke boevnen til personer med lav boevne, noe som fører til færre utkastelser og varige botilbud for den enkelte.

5.2.7 Rusarbeid

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Forebygge og redusere misbruk av rusmidler	Overholdelse av alkoholbestemmelsene	Ingen avvik knyttet til salg og skjenking av alkohol til mindreårige og synlig berusede personer	Kontrollrapporter

Strategiske valg

- Spisse kontrollene og se på mulighetene for at disse kan gjennomføres sammen med andre instanser som for eksempel skatteetaten, politiet og mattilsynet.

Større muligheter for å avdekke avvik.

5.2.8 Legetjeneste

Strategiske valg

- Tilsynslegefunksjonen økes fra 10 til 15 t/uke fra 2011, til 17,5 t/uke fra 2012 og til 20 t/uke fra 2014.

Dette for å gi et kvalitativt riktig legetilsyn til sykehjemspasientene. Dette bidrar bl.a. til færre sykehusinnleggelser.

5.2.9 Fysioterapitjeneste

Strategiske valg

- Fysioterapitjenester skal være sentrale elementer i alt forebyggende arbeid i et livsløpsperspektiv.

Forebygging er et sentralt område i Samhandlingsreformen. Forebygging er også viktig i forhold til å redusere framtidens behov for pleie- og omsorgstjenester. Ifølge våre framskrivinger av befolkningen, vil antall eldre over 80 år være økende fra 2025. For å møte dette må forebygging settes inn nå.

5.2.10 Ergoterapitjeneste

Strategiske valg

- Ergoterapitjenester skal være sentrale elementer i alt forebyggende arbeid i et livsløpsperspektiv.

Forebygging er et sentralt område i Samhandlingsreformen. Forebygging er også viktig i forhold til å redusere framtidens behov for pleie- og omsorgstjenester. Ifølge våre framskrivinger av befolkningen, vil antall eldre over 80 år være økende fra 2025. For å møte dette må forebygging settes inn nå.

5.2.11 Kompetanse

Strategiske valg

- Det skal iverksettes tiltak for å rekruttere kompetanse som er vurdert som mangelpersonell: vernepleier
- Manglende kompetanse, både på høgskole- og fagskolenivå, i forhold til etter- og videreutdanning: demens, rus og psykiatri, rehabilitering søkes dekket.

Ovennevnte utdanninger er de vi i dag enten mangler eller er svært sårbare på. Det bør etterstrebes å få til interkommunalt samarbeid om desentraliserte utdanningstilbud. Dette kan muliggjøre at allerede ansatte kan skaffe seg den kompetansen kommunen har behov for.

5.3 Tiltaksplaner

5.4 Tiltaksplan investering

Pri	Tiltak	2011	2012	2013	2014	Merknad
1/7	Nøkkelsystem Los	800				Behov for bedret sikkerhet
2/13	Parkeringsplasser ved Los		200	3 000		Asfaltering, carporter hjemmetj
3/15	Utskifting av møbler Los	150				Nødvendig utskifting
	Bemannede omsorgsboliger Los, totalt 12 enheter	500	33 000			Kr 500` til prosjektering i 2011 f arbeidet med samhandlingsrefc
	Ombygging dagtilbud og gjenbruksbutikk Frøystad		200	3 000		Kr 200` til prosjektering i 2012 (arealer på Frøystad (eks dager
	Bil Tilrettelagte Tjenester		480			Kjøre brukere
	Ombygging/utbygging Los, aktivitetssenter - dagtilbud		300	6 000		Kr 300` til prosjektering i 2012 E arbeidet med samhandlingsrefc
Sum		1 450	34 180	12 000	0	

Pri: Prioritet innenfor denne kommunedelplanen / prioritet alle 6 kommunedelplanene

5.5 Tiltaksplan drift

Pri	Tiltak	2010	2011	2012	2013	2014	Merknad
	V=vedtatt, F=føringer, R=rettighetsutløst						
V	Redusert dagtilbud Bergosenteret		-250				Tatt ut fom. 2011 da bevilgningen var knyttet til vedtak om økt eiendomsskatt som ikke var lovlig. Lagt inn som nytt tiltak igjen prioritert 1/2.
F	Krisesenter		730				Blir lagt inn i rammetilskuddet til kommunene fra 2011
R	Økt drift barnebolig/avlastning Harestua		3 000	2 400	1 300		I forbindelse med flytting og økning av aktivitet. Flytting fra Røyskattlia og Haugentoppen samt barneboliger (Lubo bygger)
R	Ny bruker bolig og tjenester			500			Forutsetter at det er bygget bolig til vedkommende i sammenheng med bygging på Harestua. Bruker har fått skriftlig melding om bolig i 2012.
1/2	Dagtilbud hjemmeboende	430	650				Kr 250* til Bergosentret og kr 400* til Los
2/5	Økte driftskostnader dagtilbudet TT		750	300			En økning som er i forhold til nye brukere
3/8	Økt tilsynslegefunksjon		100	50		50	
4/10	Samhandlingsreformen, rådgiver PUF fra 010510	403	230				Helårsvirkning jfr. statsbudsjettet 2010/2011
5/17	Avlastning Inn på Tunet		50				
6/20	Merkantil ressurs TT		250	250			Behov for å sikre stabil ledelse.
	Videreføring av biveileder og ungdomskontakt			150	150		fra 2. halvår 2012.
	Økt dagtilbud psykisk helse				200		
	Økte kostnader LOS	1 000					
	Reduserte kostnader Bergo	-80					
	Fysioterapijeneste	200					
	Økt fysioterapi	321					Jfr. statsbudsjettet 2010
Sum		2 274	5 510	3 650	1 650	50	

Pri: Prioritet innenfor denne kommunedelplanen / prioritet alle 6 kommunedelplanene

6 Teknisk

6.1 Sammendrag

Kommunedelplan Teknisk omhandler tjenester/tema som i stor grad angår innbyggerne uten at de nødvendigvis har særskilte behov. Som eksempler kan nevnes vegger, trafikkikkerhet, vannmiljø, renovasjon, park/idrett og brann/redning. Dette er tjenester som kommunen har ansvar for at innbyggerne er sikret uten at det baserer seg på individuelle rettigheter. Lunner kommune bruker lite ressurser på disse områdene sett i forhold til sammenlignbare kommuner. Så er det ikke dermed sagt at vi nødvendigvis yter dårlige tjenester. For noen er det imidlertid nær sammenheng mellom bevilgninger og hva som er mulig. Som eksempel kan nevnes vegvedlikehold. For å ikke pådra seg ansvar for ytterligere strekninger med kommunal veg, nedfeller denne planen et prinsipp om at vegger i nye utbyggingsområder skal reguleres til private vegger. I tillegg skal vegbelysningen gjennomgå med den hensikt å redusere antall veglys.

Lunner kommune, som per i dag ikke har noe definert sentrum, har også lite med offentlig uteområder. I videre arbeid med reguleringsplaner og ved utbygging av kommunale bygg skal det vektlegges en tiltalende utforming av uteområdene.

Kommunens plikter i forhold til renovasjon ivaretas av Hadeland og ringrike Avfallsselskap (HRA). Deltakelse og eierskap i HRA fortsetter.

Brann/redning ivaretas av felles brannvesen med Gran kommune. Det arbeides med å etablere en samlokalisering av nødetater (politi, brann, ambulanse) i felles nytt bygg i Gran sentrum.

Trafikkikkerhet er et område hvor kommunen bare har delvis ansvar. Innen dette området ligger ansvaret plassert i forhold til den myndigheten som har ansvar for vegene. Lunner kommune fremmer forslag til prioriteringer overfor sentrale myndigheter, samt bevilger midler til prosjekter som kommunen må besørge. Planen nedfeller et prinsipp om at det skal prioriteres å skape sammenhengende gang- og sykkelvegnett, særlig i tilknytning til vegger som benyttes til skoleveger. I vedtatt 4-årig investeringsbudsjett er det lagt inn en årlig bevilgning på kr 375.000,-. Det skal også settes fokus på holdningsskapende arbeid.

Videre har vi tjenester som for eksempel vann og avløp. Dette er tjenester som innbyggerne betaler for som kunder. Selvkostprinsippet danner grunnlag for gebyrnivået. For å få en avregning i forhold til faktisk forbruk foreslår planen at alle med offentlig vann må installere vannmåler. *Et mindretall i utvalget er uenig i prinsippet om å installere vannmålere hos alle.* Tjenestene er ikke tilgjengelig for alle innbyggere, men tilbys i tråd med den utbyggingen som er skjedd. Lunner kommune har som målsetting at andel av innbyggerne som har offentlig vann og/eller avløp skal være på nivå med gruppen av sammenlignbare kommuner. Utbygging innen vann og avløp har gode planleggingstradisjoner, noe som er viktig for å ivareta langsiktighet innen området. Denne planen viderefører tiltakene i gjeldende planer. Utbygging innen avløp er også nært knyttet til området vannmiljø. Det å kunne sannere separate avløpsanlegg ved utbygging av offentlig kloakk bidrar til mindre forurensing. Det vises her spesielt til EU's Vanddirektiv. En oppfyllelse av Vanddirektivet vil kunne medføre økte gebyrsatser.

Bygningsmessig vedlikehold kan en se på som en støttefunksjon til primærtjenestene våre. Som eksempel kan en se på skolebyggene, barnehagene og sykehjemmet som forutsetninger for å yte de respektive tjenestene. Lunner kommune har ikke store bevilgninger på dette området, og dette har over tid medført at vi ikke har klart å ivareta vår egen bygningsmasse i tilstrekkelig grad. Dette synliggjøres også når vi sammenligner oss med andre kommuner. Lunner kommune har ikke utarbeidet Vedlikeholdsplan. Den skal utarbeides, og den vil da bli et vedlegg til Kommunedelplan Teknisk.

6.2 Dette vil vi få til

6.2.1 Vannforsyning

Målsetting

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Å levere forskriftsmessig tilfredsstillende drikkevann innenfor forsyningsområdene	Nok vann	Alle eksisterende abonnenter skal være sikret nok vann til sitt normale forbruk. Restriksjoner i hagevanning aksepteres. Redusere utlekking.	Måle vannmengder. Logging i driftskontrollanlegg.
	Tilfredsstillende kvalitet	Kvalitetskravene i Drikkevannsforskriften skal oppfylles.	Kontrollprøver
	Tilstrekkelig sikkerhet	Uforutsette avbrudd skal utbedres innen 12 timer.	Logging i driftskontrollanlegg, avvik
	Økonomisk effektiv	Driftsutgifter pr. tilknyttet innbygger =< KOSTRA-gruppe 7.	KOSTRA
	Vann til alle	Andel av befolkningen tilknyttet kommunal vannforsyning => KOSTRA-gruppe 7	KOSTRA

Strategiske valg

- Prosjekter som er vedtatt i gjeldende tiltaksplan gjennomføres. Dette innebærer en gebyrøkning.
Prosjektene er delvis igangsatt.
- De kommunale avgiftene skal ikke økes for å finansiere infrastruktur i tilknytning til hytteområder.
Gebyrnivået er slik at det ikke er ønskelig med økning knyttet til slike prosjekter. Slike prosjekter må være selvfinansierende.
- Lunner kommune skal ha en dialog med grunneiere slik at næringsarealer legges til rette med hensyn til infrastruktur.
Dersom det skal lykkes å etablere mer næringsvirksomhet og arbeidsplasser i kommunen er det viktig at næringsarealer er tilrettelagt for rask etablering.

6.2.2 Avløp

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Å transportere og behandle kloakken fra abonnentene på en måte som gir minst mulig ulempe for omgivelsene og miljøet.	All kloakk som tas imot skal renses tilfredsstillende.	Kravene i utslippstillatelsene skal oppfylles.	Kontrollprøver
	Det skal ikke forekomme utslipp av urensset kloakk.	Fravær av tilbakeslagsskader i hus. Redusere innlekking med 10%.	Vannmengdemåling. Registrering av overløp. Logging i driftskontrollanlegg.
	Økonomisk effektiv	Driftsutgifter pr. tilknyttet innbygger =/< KOSTRA-gruppe 7.	KOSTRA
	Kloakk til alle	Andel av befolkningen tilknyttet kommunal kloakk =/> KOSTRA-gruppe 7	KOSTRA

Strategiske valg

Se kap. 6.2.1.

6.2.3 Vannmiljø

Målsettinger

Det vise til målsetting i Kommunedelplan Samfunnsutvikling kap. 9.3.1

Strategiske valg

- Utbygging foretas i samsvar med kommunestyrets høringsuttalelse til Forvaltningsplan for vannregionen der man har bedt om at tiltakene utsettes til 2021.
Dette begrunnes i at gebyrnivået vil bli uforholdsmessig høyt dersom utbyggingen skal skje raskere.

6.2.4 Renovasjon

Strategiske valg

- Kommunen skal påse at det er forsvarlig renovasjon offentlige områder og kommunen skal følge opp regelverket med hensyn til forsøpling på privat grunn.
Lunner kommune ønsker at det offentlige rom, utfartsparkeringer, badeplasser mv. har tilstrekkelig renovasjon. Dette for at områdene skal være trivelige å oppsøke.

6.2.5 Veger

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Opprettholde den tekniske verdien på vegene og sikre framkommelighet og trafikksikkerhet.	Veganleggene skal ikke forringes.	Bevilgning på nivå med sammenligningsgruppen i KOSTRA	KOSTRA
	Best mulig framkommelighet innenfor gitte økonomiske rammer	Vegene skal brøytes etter avsluttet snøfall eller under snøfall når snødybden passerer 10 cm. Snøfall mindre enn 5 cm brøytes ikke.	Avvik registrert ved kontroll
	Vegbelysning i tråd med vedtatte retningslinjer.	Politisk vedtatte retningslinjer i løpet av 2010.	Protokoll
	Vegbelysningen har en forsvarlig kvalitet.	Oppfylle forskriftskravene til elektriske anlegg	Avvik

Strategiske valg

- Veger i nye utbyggingsområder skal reguleres til private veger.
Dette på grunn av at kommunen ikke har økonomi til å ta på seg økte kostnader i denne sammenhengen.
- Antall veglysanlegg skal reduseres etter gitte retningslinjer og anlegge/overta nye etter samme retningslinjer.
Dagens vegbelysning er noe tilfeldig i forhold til at etablering har skjedd uten noen plan og helhetlig prioritering.

6.2.6 Trafikksikkerhet

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Etablere sikre veger og gode holdninger slik at en unngår at noen blir drept eller hardt skadd i trafikken.	Alle har kunnskap om trafikksikkerhet	Alle skoleelever og foreldre skal ha tilgang til informasjon fra kommunen om trafikksikkerhet.	Avvik rapporteres i målekart.
	Andel elever med skoleskyss	Kostnader til skoleskyss skal ikke være høyere enn gjennomsnittet i Oppland	KOSTRA

Strategiske valg

- Det skal prioriteres å skape sammenhengende gang- og sykkelvegnett, særlig i tilknytning til veger som benyttes som skoleveger.
Å få til sammenhengende nett der det mangler korte strekninger innimellom, gir stor uttelling i forhold til kostnadene. Det bidrar både til trygge skoleveger og gir innbyggerne bedre muligheter for trygg mosjon/turgåing.
- Det skal arbeides aktivt fra politisk hold i forhold til Statens vegvesen og Oppland fylkeskommune i forhold til å få gjennomført prioriterte trafiksikkerhetstiltak i kommunen.
Erfaringer viser at aktivt engasjement politisk gir resultater.
- Kommunen skal, i samarbeid med andre relevante instanser, gjennomføre informasjonskampanje i forbindelse med skolestart. Det skal alltid vurderes holdningsskapende tiltak i stedet for eller i tillegg til fysiske tiltak.
*Holdningsskapende arbeid er viktig i forhold til trafiksikkerhet, miljø og helse.
Holdningsskapende arbeid kan være et økonomisk rimelig tiltak for å skape større trafiksikkerhet.*
- Det etableres en tverrfaglig gruppe hvor for eksempel politiet, Trygg Trafikk, helsemyndigheter, skole og andre aktuelle kommunale representanter jobber tverrfaglig i forhold til trafiksikkerhet.
Trafiksikkerhet berører alle og samtidig er det enkelte grupper som er mer utsatte enn andre. Som eksempler kan nevnes myke trafikkanter, unge sjåførere, personer som bruker medikamenter. Dette skaper behov for tverrfaglig arbeid.

Trafikksikkerhetstiltak i prioritert rekkefølge

Prioritet	Veg	Tiltak	ÅDT	Merknad
1	Fylkesveg 5	Fortau Solvang- Oulie, ca 200 m	1170	Brudd i sammenhengende gs/nett, særlig trafikkfarlig skoleveg, sentrumsrelatert.
2	Riksveg 4	G/s-veg fra Roa til idrettsplassen ("Myra"), 300 m	8000	Mye langsgående og kryssende trafikk av gående og syklende.
2	Fylkesveg 4	Fortau, Flekkbyen, ca 80 m	710	Brudd i sammenhengende g/s-nett Håvelsrud- Lunner Barneskole
3	Fylkesveg 12	Fortau fra x fv 13 til Schiongsvingen, ca 200 m	570	Brudd i sammenhengende g/s-forbindelse til Grua skole, inkludert busslomme ved krysset.
4	Fylkesveg 4	G/s-veg/fortau fra Kalvsjø dagligvare til Folkets hus, 400 m	785	Særlig trafikkfarlig skoleveg
5	Fylkesveg 16, arm til Roa st	Fortau, 1 km	738	Tidvis stor trafikk av kjørende og gående til/fra Roa st. Sentrumsrelatert.
6	Fylkesveg 16	Fortau, Grua sentrum, ca 100 m	1160	Brudd i sammenhengende gs-nett til Grua skole. Særlig trafikkfarlig skoleveg.
7	Fylkesveg 14	Fortau forbi Fagerheimen på Roa, 100 m	500	Brudd i sammenhengende gs-nett. Sentrumsrelatert.
8	Fv 3	G/s-veg Ballangrud- Lunner Barneskole, 2,7 km	755	Særlig trafikkfarlig skoleveg.
9	Fv 17	G/s-veg/fortau Volla- Lunner sentrum, 0,7 km	1680	Særlig trafikkfarlig skoleveg.
10	Fv 4	G/s-veg/fortau Flekkbyen- Dæhlinvegen, 1 km	711	Særlig trafikkfarlig skoleveg
11	Fv 16	G/s-veg Grua idrettsplass- Grua Auto, 1 km	1086	Særlig trafikkfarlig skoleveg. Sentrumsrelatert i fb med utvikling av Hadelandsparken.
12	Fv 16	G/s-veg fra Harestua Senter til Harestua Kro		Stor trafikk og mange myke trafikkanter
13	Fv 16	G/s-veg fra Skolevegen til innkjøring til Viubråtan		Fra Skolevegen til Haneknemoen ligger deler av traseen klar som Gamle kongeveg. Fra Haneknemoen til innkjøring til Viubråtan er vegen grovplanert i fb med VA-anlegg.
14	Kommunal veg	Fortau langs Elvefaret fra Brattfossen til Tyttebærstien, 220 m	220	Er i h.h. til reg.plan. Økonomi gjorde at det ikke ble opparbeidet samtidig med resten av feltet.
15	Kommunal veg	Kryssløsning Lunnerlinna – Kunnerkollen – Korsrudlinna		
16	Fylkesvei 5	Busslomme Pyntesletta nord		Av- og påstigning for skolebuss

6.2.7 Park og idrett

Strategiske valg

- Det offentlige rom skal være pent og vedlikeholdes for å holde god standard. Kommunen skal aktivt være pådriver og bidra til å anlegge og vedlikeholde fellesarealer i tettstedene.
Dette bidrar til trivsel i det offentlige. At det er pent rundt oss virker forebyggende i forhold til hærverk og uønsket bruk av områdene.
- Ved opparbeidelse/etablering av nye offentlige rom/utomhusarealer skal det vektlegges en tiltalende utforming. Rabatter, benker mv. skal brukes der dette er naturlig. Det skal benyttes materialer av varig art, slik som stein/betong. Enkelt vedlikehold skal hensyntas. Det skal omsorgsfullt beplantes i rabatter og skråninger.
Lunner kommune ser på utforming av uteområder som en del av det gode liv i Lunner.
- Lunner kommune skal arbeide for at Nye Harestua stasjon legges til rette med sykkelstativ, benker, turkart og lignende. Dette jfr. opparbeidelse av utomhusområder. Det bør legges til rette for å krysse jernbanelinja mot øst.
Nye Harestua stasjon blir et naturlig utgangspunkt for de som ønsker å bruke friluftsområdene og besøke steder sør i Lunner.
- Idrettsanlegget på Frøystad skal, dersom det blir bestemt at det ikke skal etableres kunstgressbane på området, rustes opp og vedlikeholdes. Det skal søkes samarbeid med idrettslag i forhold til bruk og drift av anlegget.
Lunner ungdomsskole har behov for uteområdene på Frøystad etter at skolen flytter til Hadeland videregående skole avd. Roa.

6.2.8 Bygningsmessig vedlikehold

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Opprettholde den tekniske verdien på kommunens bygningsmasse.	Vedlikehold skal utføres planmessig.	Vedlikeholdstiltak ikke hjemlet i vedlikeholdsplan < 40%	Avvik i forhold til årlig rullert vedlikeholdsplan.
	Brukertilfredshet	Score på medarbeiderundersøkelsen i forhold til fysiske arbeidsforhold (hele kommunen) => landsgjennomsnittet	Medarbeiderundersøkelsen

Strategiske valg

- Det utarbeides Vedlikeholdsplan (vedlegg til Kommunedelplan Teknisk). Vedlikehold skal gjennomføres etter denne planen innenfor gitte økonomiske rammer.
Planmessig vedlikehold er det eneste økonomisk forsvarlige på sikt. Et planmessig vedlikehold kommer brukerne til gode i form av opplevd kvalitet og HMS. Området bør styrkes, men dette må skje etter en helhetlig vurdering av kommunebudsjettet.
- Lunner kommune skal vurdere om det er økonomisk interessant å konkurransetsette hele eller deler av tjenesten og innhente sammenligningsgrunnlag for aktuell tjenesteproduksjon. Det skal vurderes om enkelte større oppgaver bør settes ut på anbud.
Lunner kommune skal til enhver tid sikre at vi har effektiv drift.
- Planlegging og gjennomføring av vedlikeholdet på Frøystad starter så raskt som mulig.
Oppfølging av kommunestyrets vedtak i sak 45/08. Vedlikeholdet skal skje etter en helhetlig planlegging av bruken av anlegget.
- Vedlikeholdsplanen skal prioritere tiltak som bidrar til redusert energiforbruk.
Viser til Kommunedelplan Samfunnsutvikling hvor det er vedtatt en målsetting om 20% redusert forbruk av energi i perioden 2009 – 2012.

6.2.9 Renhold

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Bidra til bedre inneklima og trivsel, samt bevaring av verdier.	Renhold i henhold til kvalitetsstandard (målt kval)	Score min 3 på kvalitetsrapport	Avvik i forhold til rapporten
	Renhold utført i henhold til bestemt frekvens (målt kval)	Gjennomføring av planlagt renhold > 96%	Lokal statistikk over avvik
	Renhold utført til brukerens tilfredshet (opplevd kval)	Ingen klager	Registrering av klager
	Effektiv ressursfordeling	Ressursbruk =/< offentlige nøkkeltall	Beregning av ytelse pr. byggtipe (NS.....)
	Fysiske arbeidsforhold (medarbeidertilfredshet)	Score min. 4,5 på medarbeiderundersøkelse	Medarbeiderundersøkelse

6.2.10 Vaktmestertjeneste

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Drift av bygg og anlegg på en slik måte at de fungerer optimalt i forhold til tjeneste-produksjon og arbeidsmiljø.	Tekniske anlegg skal fungere tilfredsstillende.	Driftsstans pga. tekniske feil < 2 pr. år pr. anlegg.	Avviksrapportering.
	Drift av bygg og anlegg skal utføres på en slik måte at disse ikke forfaller ut over det som kommer av alder.	Tilstandsgrader skal ikke forverres.	Avvik tilstandsregistrering.
	Brukertilfredshet, se målsetting bygningsmessig vedlikehold.		

6.2.11 Lån og tilskudd til egen bolig

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Bidra til at prioriterte grupper kan skaffe og beholde nøktern bolig	Flest mulig som fyller kriteriene for lån- og støtteordninger skal få dette innvilget.	Ingen klagesaker hvor klageren får medhold.	Antall aktuelle saker til klagenemda hvor vedtak blir endret.
	Kommunen skal ikke ha tap på startlån.	Tap på lån < 0,4% av lånemassen	Avskrevne lån
	Brukere skal oppleve å bli behandlet på en respektfull måte.	Brukertilfredshet > 4	Brukerundersøkelse

6.2.12 Brann/redning

Målsettinger

Hensikt	Målsetting	Ambisjon	Målemetode
Å sikre tilstrekkelig beredskap mot brann og ulykke	Å kunne yte rask, effektiv og relevant hjelp i nødssituasjoner.	Oppfylle dimensjoneringsforskriftens krav.	Avvik fra forskrift
	Tilfredsstillende tjenester til en lavest mulig pris.	Lunner skal være blant de 20 billigste kommuner i landet målt i kr. pr. innbyggere	KOSTRA

Strategiske valg

Kommunestyret har vedtatt samlokalisering av nødetater (politi, brann, ambulanse) i felles, nytt bygg i Gran sentrum.

6.3 Tiltaksplaner

6.3.1 Tiltaksplan investering

Pri	Tiltak	2011	2012	2013	2014	Merknad
	Vann og avløp					
Sølvkost	Delfinansiering av felles maskiner	200	200	200	200	
Sølvkost	Sanering/oppfølging eksisterende ledningsnett	1 000	1 000	1 000	1 000	
Sølvkost	Rehabilitering/oppgradering Grindvoll renseanlegg	1 500				
Sølvkost	Tilknytning Bjørgeseter - Skipperud - Fjellhammer (vann)	2 100				
Sølvkost	Tilknytning Bjørgeseter - Skipperud - Fjellhammer (avløp)	3 900				
	Bygg og eiendommer					
Vedtatt	Lunner barneskole, utvendig oppgradering	320	320	320		Skifting av tak på paviljon mv
2/4	LOS, ventilasjon	6 800				Fullverdig ventilasjonsanlegg
3/6	Harestua skole, innvendig oppgradering		2 500			Skifting av gulvbelegg, rehabilitering av tak gymsal og ombygging av gymsal til kultursal (betinges bygging av idrettshall på Harestua)
4/8	Grua skole, oppgradering		500			Oppgradering gulvbelegg mv
5/11	Rådhuset, parkering	900				Utskifting av masse og asfaltering
	Rådhuset, oppgradering		350			Oppgradering kontor 3. etg.
	LOS, oppgradering		2 500			Vinduer, gulv
	Rådhuset, ombygging Servicetorg		200			Åpne Servicetorget for publikum til kantine/WC
	Maskiner, utstyr, inventar					
7/19	Teknisk Drift, lastebil	900				
8/20	Bygg og Eiendom, maskiner og utstyr	200	200	200	200	Renhold og øvrig vedlikeholdsutstyr
	Veger					
Vedtatt	Fortau/gatetyls Schiongsvingen	1000				Statens vegvesen har startet arbeidet i tråd med reguleringsplanen
1/3	Trafikksikkerhetstiltak	375	375	375	375	Tiltak i hht. prioriteringer
6/14	Vegbelysning, oppgradering	375	375			Gjelder alle "tettsteder"
	Formidlingslån					
Finansiert	Diff. mellom nedbetaling av innlån og utlån	1000	1000	1000	1000	Overføring fra driftsbudsjettet
	Sum	20 570	9 520	3 095	2 775	

Pri: Prioritet innen planen/prioritet totalt alle planer.

6.3.2 Tiltaksplan drift

Pri	Tiltak	2011	2012	2013	2014	Merknad
V=vedtak						
Pålagt	Skjøtselsplan uteareal Lunner barneskole	200				Pålagt av fylkeskonservatoren
Vedtatt	Samlokalisering av nødetater		800			K 33/09 Lunner andel husleiekostnader
Vedtatt	Drift og vedlikehold nye Lunner ungdomsskole		1 500	1 500		Økte kostnader anslått, inkl. bortfall av leieinntekter Lunnerhallen
1/11	Økt renhold Los	200				Økes med 25%
Sum		200	2 300	1 500	0	

Pri: Prioritet innen planen/prioritet totalt alle planer.

7 Samletabell

Samletabell alle planene - investering							
Pri		2011	2012	2013	2014	Tiltak	Merknad
						Omsorg	
1		500	33 000			Bemannede omsorgsboliger Los, totalt 12 enheter	Kr 500` til prosjektering i 2011 Behovet vurderes opp mot arbeidet med samhandlingsreformen. Anslagsvis 30% er selvfinansierende. Ikke lagt inn bemanning i planperioden.
4			300	6 000		Ombygging/utbygging Los, aktivitetssenter - dagtilbud	Kr 300`til prosjektering i 2012 Behovet vurderes opp mot arbeidet med samhandlingsreformen
2			200	3 000		Ombygging dagtilbud og gjenbruksbutikk Lus	Kr 200` til prosjektering i 2012 Ombygging/tilpasning av arealer på Lus (eks dagens sløydarealet og bibliotek)
3			480			Bil Tilrettelagte Tjenester	Kjøre brukere, kr 600 inkl mva
5		200	3 000			Parkeringsplasser ved Los	Asfaltering, carporter hjemmetjenesten, skilting
7		800				Nøkkelssystem Los	Behov for bedret sikkerhet
6		150				Utskifting av møbler Los	Nødvendig utskifting
						Oppvekst	
V			23 300			Kjøp av vdg skole	Kr 2 mill betalt og bud i 2009
		2 000	15 000	14 000	1 500	Ombygging Frøystadanlegget og rehab av Roa vdg	Arbeidsgruppe som arbeider med bruk av anlegget: VO, Flyktning, dagaktivitet TT, LUS. Arbeidsgruppe som arbeider med bruk av anlegget: Lus, eventuelt bibliotek og forslag fra kulturplan. Jfr. kommunestyrets vedtak om ca. 55 mill. kr (2008kr)til kjøp og ombygging av vgs. og rehabilitering av Frøystad. 24 mill. kr er avsatt til kjøp av vgs. Kr 55 mill er ikke budsjettet tidligere, men har ligget i økoplan. Kr 55 mill i 2008 tilsvarer kr 62 mill i 2012.
		800				Oppgradering og utarbeidelse av utearealene på Gamleskolen barnehage	
						Organisasjon	
		150				Trådløst nettverk LOS	
		1 600	1 600	1 600	1 600	IKT	Nødvendige oppgraderinger
		750	750	750	750	EK-innskudd KLP	
		1 000				Helsenett	

Pri	2011	2012	2013	2014	Tiltak	Merknad
					Samfunnsutvikling	
	350				Kjøpe to elektrisk drevne tjenestebiler	
	250				Opprette Miljøfond og Klimaforum (jfr. Mål 10, 11 og 17 Klima- og energiplan)	
	150	156			Geovekstavtale	Kartlegging nordre del av kommunen + Grua S, Stryken, kr 239' i 2010
					Teknisk	
					Vann og avløp	
	200	200	200	200	Delfinansiering av felles maskiner	
	1 000	1 000	1 000	1 000	Sanering eksisterende ledningsnett	
	1 500				Rehabilitering/oppgradering Grindvoll rensesanlegg	
	2 100				Tilknytning Bjørgeseter - Skipperud - Fjellhammer (vann)	
	3 900				Tilknytning Bjørgeseter - Skipperud - Fjellhammer (avløp)	
					Bygg og eiendommer	
	320	320	320		Lunner barneskole, utvendig oppgradering	Skifting av tak på paviljon mv, 2010 også asfaltering
	500				Grua skole, oppgradering	Oppgradering gulvbelegg mv
	2 000				Harestua skole, innvendig oppgradering	Skifting av gulvbelegg, rehabilitering av tak gymsal mv
	900				Rådhuset, parkering	Uteareal/parkeringsplass er preget av sterk slitasje
	6 800				LOS, ventilasjon	Fullverdig ventilasjonsanlegg
		350			Rådhuset, oppgradering	Oppgradering kontor 3. etg.
		2 500			LOS, oppgradering	Vinduer, gulv
		200			Rådhuset, ombygging Servicetorg	Åpne Servicetorget for publikum til kantine/WC
					Maskiner, utstyr, inventar	
	200	200	200	200	Bygg og Eiendom, maskiner og utstyr	Renhold og øvrig vedlikeholdsutstyr
	900				Teknisk Drift, lastebil	
	250				Lunnerhallen, møbler i vestibyen,	Kommunens andel av 50/50 spleiselag med fylkeskommunen
					Veger	
	375	375	375	375	Trafikksikkerhetstiltak	Tiltak i hht. prioriteringer
	375	375			Vegbelysning, oppgradering	Gjelder alle "tettsteder"
					Nordliagutua, oppgradering	var i plan 250' i 2011, overføres 2010

Pri	2011	2012	2013	2014	Tiltak	Merknad
					Formidlingslån	
	1 000	1 000	1 000	1 000	Formidlingslån	finansieres ved overføring fra drift
					Kultur	
		19 000			Etablering av idrettshall på Harestua	
	2 100				Kunstgressbane uten undervarme på Frøystad	Forutsetter at driftskostnader dekkes av idrettslagene
	2 100				Kunstgressbane uten undervarme på Harestua	Forutsetter at driftskostnader dekkes av idrettslagene
		500			Opprusting av gymsal Harestua skole	til bruk for andre kulturformål
	2 000	2 500			Grua kirkegård	
		100			Oppdalen kapell	
			350		Prosjektering Lunner kirkegård	
	1 200	37 220	106 406	28 795	6 625	Samlet alle tiltak investering
		9 900			Selvfinansiert del 12 omsorgsboliger	Anslagsvis 30%
	8 700	1 200	1 200	1 200	Selvkostområder	
	750	750	750	750	EK-innskudd KLP	Finansieres over drift
	1 000	1 000	1 000	1 000	Formidlingslån	Diff mellom nedbetaling på innlån og utlån
	10 450	12 850	2 950	2 950	Selvfinansierende	Selvkost, sparte driftsutgifter etc
	26 770	93 556	25 845	3 675	Netto investeringer	

Samletabell alle planene - drift							
Pri	2010	2011	2012	2013	2014	Tiltak	Merknad
						Omsorg	
F	403	230				Samhandlingsreformen, rådgiverstilling PUF	Jfr. statsbudsjettet 2010
F		730				Krisesenter	Blir lagt inn i rammetilskuddet til kommunene fra 2011
R		3 000	2 400	1 300		Økt drift barnebolig/avlastning Harestua	I forbindelse med flytting og økning av aktivitet. Flytting fra Røyskattlia og Haugentoppen samt barneboliger (Lubo bygger)
R			500			Ny bruker bolig og tjenester	Forutsetter at det er bygget bolig til vedkommende i sammenheng med bygging på Harestua. Bruker har fått skriftlig melding om bolig i 2012.
1		750	300			Økte driftskostnader dagtilbudet TT	En økning som er i forhold til nye brukere
2	430	538				Dagtilbud hjemmeboende som ble tatt bort i Balanse 2010	80% i 2010, ytterligere 100% i 2011-
3		100	50		50	Økt tilsynslegefunksjon	
4		50				Avlastning Inn på Tunet	
5		250	250			Merkantil ressurs TT	
6			150	150		Videreføring av boveileder og ungdomskontakt	fra 2. halvår 2012.
7				200		Økt dagtilbud psykisk helse	
V	250	-250				Dagtilbud Bergosenteret	transport ikke inkludert. Ikke prioritert fra 2011, se dagtilbud pri 2.
	200					Fysioterapitjeneste	
	321					Økt fysioterapi	Jfr. statsbudsjettet 2010
	1 000					Økte kostnader LOS	
	-80					Reduserte kostnader Bergo	

Pri	2010	2011	2012	2013	2014	Tiltak	Merknad
						Oppvekst	
F	316	379				Leksehjelp 1 4 trinn iht statsbudsjettet	
F	104	125				Utvidet undervisningstimetall 1 – 7 trinn iht statsbudsjettet	
	164	164				Bassengdrift 6 mnd i 2010 og deretter 9 mnd pr år	Jfr regler for spillemidler
	400	200				Økte kostnader (pukkelkostnader) som følge av å flytte tiltak til tidlig innsats.	
		600				Ny 100% stilling i PPT	
	500					Ny stilling som helsesøster i 100% stilling	
	4 000					Økte ressurser barnehagesektoren (inkl. overføringer til private barnehager) ¹⁾	
	30					Psykisk helsekontroll for alle flyktninger ved bosetting	
	500					Økt bemanning knyttet til forebyggende barnevernarbeid	
	55					Svømmekjøring og ekstra lærertimer svømming	
						Organisasjon	
		150	150	150		Videreutvikle medarbeiderskap	KS - utviklingsprogrammet "Medarbeiderskap
		100	100	100	100	Etter-/videreutdanning	Inkl. fagbrev egne ansatte
		280	280			HMS, forbygging, inkludering	Utvidet krav til bedrifshelsetjeneste
		150	50	50	50	Økt inntak av lærlinger	Øke med 1/år til 12 i 2014
		900	-300	300	-300	Seniorpolitiske tiltak	Store årskull, årlig lønnsforhandling med mer
		200	-200	200	-200	Innbygger/brukerundersøkelse	Gjennomføres hvert 2. år
		100				Tiltak vennskapskommune Keila	

Pri	2010	2011	2012	2013	2014	Tiltak	Merknad
						Samfunnsutvikling	
	10	10	10	30	-60	Miljøfyrtårnsertifisering, kommunale enheter	
		20				Energioppfølgingssystem	
	150			-150		Kartlegging og ajourføring av tettsteder i Lunner	
	30					Handlingsplan biologisk mangfold	
	250	-115				Vanndirektivet	
			50	-50		Kartlegging kulturminner Mylla	
	100					Næringsutvikling sør i kommunen	
		200				Etablererveileder	
		500	-500			Kommuneplanens arealdel	Revisjon av arealdelen og rosanalyse
						Teknisk	
V			800			Samlokalisering av nødetater	k-33/09, Lunnens andel husleiekostn
V			1 500	1 500		Drift og vedlikehold nye LUS	Økte kostnader anslått, inkl bortfall av leieinntekter Lunnerhallen
1		200				Økt renhold Los	Økes med 25%
		?	2x?			Økte m2 barneboliger	
		200				Skjøtselsplan uteareal LUB	
						Kultur	
		55	55	55	55	20% økning i kjøp av tjenester fra Kulturskolen i løpet av en 4-års periode	
				850		Drift Idrettshall Harestua	Det er ikke beregnet leieinntekter
		30				Temakart	Regionalt prosjekt
		194				Tilbud barn og unge Grua/Harestua	Tilbudet får totalt bevilget kr 301'
		-86				Redusert bevilgning kunstformidling	Overføres tilbud barn og unge
		-108				Redusert drifts- og anleggsstøtte	Overføres tilbud barn og unge
	9 133	9 846	5 645	4 685	-305	Samlet alle tiltak drift	
	823	1 464	0	0	0	Finansiert v/fond, frie inntekter etc	
	8 310	8 382	5 645	4 685	-305	Netto alle tiltak drift	